

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Generalni revizor Republike Kosovo je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, kojoj Ustav i Zakon¹ garantuju funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost.

Nacionalna kancelarija revizije, kojom predsedava Generalni revizor, pomaže u obavljanju njegovih/njenih dužnosti. Zajedno doprinose na efektivan način odgovornosti javnog sektora, promovišući javnu transparentnost i dobro upravljanje, i promovišu ekonomičnost, efektivnost i efikasnost vladinih programa za dobrobit svih. Generalni revizor odgovara Skupštini za vršenje dužnosti i ovlašćenja definisanih Ustavom, Zakonom, podzakonskim aktima i međunarodnim standardima revizije javnog sektora.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa. Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (SNISA 3000²).

Revizije učinka koje je sproveda Nacionalna Kancelarija Revizije su objektivni i verodostojni pregledi koji procenjuju da li vladine akcije, sistemi, operacije, programi, aktivnosti ili organizacije funkcionišu u skladu sa principima zakonitosti, efikasnosti³, ekonomičnosti⁴, i efektivnosti⁵ sistema Informacionih Tehnologija i adekvatnih kontrola.

Generalna Revizorka je odlučila o sadržaju izveštaja revizije učinka "Upravljanje licenciranjem u Nezavisnoj komisiji za medije", u konsultaciji sa. Pomoćnicom Generalne Revizorke, Myrvete Gashi, koja je nadgledala reviziju.

Tim koji je realizovao izveštaj:

Ariana Gjonbalaj Shala, Direktorica odeljenja revizije

Labinot Sadiku, Vođa tima

Alba Keqa Bejtullahu, Član tima

Lindita Ajeti, Član tima

¹ Zakon 05_L_055 o Generalnom revizoru i Nacionalnoj kancelariji revizije Republike Kosovo

² Standardi i smernice za reviziju učinka zasnovani na ONISA standardima revizije i praktičnom iskustvu

³ Efikasnost-Princip efikasnosti znači maksimalno iskorišćenje dostupnih resursa. Odnosi se na vrstu između uključenih resursa i rezultata datog u pogledu količine, kvalitete i vremena.

⁴ Ekonomičnost -Princip ekonomije znači minimiziranje troškova resursa. Korišćeni resursi moraju biti na raspolaganju blagovremeno, u odgovarajućoj količini i kvaliteti i po najpovoljnijoj ceni.

⁵ Efektivnost-Princip efektivnosti podrazumeva postizanje unapred utvrđenih ciljeva i postizanje očekivanih rezultata.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	1
Uvod	3
Ciljevi i revizijska pitanja	4
1. Nalazi revizije.....	5
3.1 Slabosti u procesu licenciranja pružalaca audio i audiovizuelnih medijskih usluga od strane NKM-a.....	6
3.1.1 Neispunjavanje kriterijuma prilikom licenciranja operatera distribucije za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga.....	8
3.2 Problemi u procesu obnavljanja licenci od strane NKM-a za pružaoce medijskih usluga	8
3.2.1 Nepoštovanje rokova obnavljanja	9
3.2.2 Nedostatak poštovanja materijalnih odredbi	10
3.2.3 Nedoslednost u davanju preporuka NKM-a za obnavljanje medijskih licenci	12
3.2.4 Kašnjenja NKM-a u donošenju odluka za obnavljanje licenci.....	13
3.3 Neuspesi u suspenziji i oduzimanju licenci od strane NKM-a i akumulirani dugovi od strane PU-a	14
3.4 Slabosti u naplati dugova PU od strane NKM.....	20
3.5 Oduzimanje licenci pružaocima medijskih usluga od strane NKM-a.....	23
4. Zaključci	25
5. Preporuke	27
I. Dodatak I Kriterijumi, delokrug i metodologija revizije	28
Motiv revizije.....	28
Kriterijumi revizije.....	29
Delokrug revizije	32
Metodologija revizije.....	32
II. Dodatak II. Detaljni slučajevi dugova uključujući njihovu prirodu i vrednost.	34
III. Dodatak III. Pisma potvrde i komentari subjekata revizije.....	37

Spisak skraćenica

NKM	Nezavisna Komisija za medije
PU	Pružalac usluga
PPU	Pružalac programskih usluga
RP	Računi potraživanja
PAVU	Pružalac audiovizuelnih usluga
AVMU	Audiovizuelna medijska usluga
PMU	Pružalac medijskih usluga
OL	Odeljenje licenciranja

Opšti sažetak

Nacionalna kancelarija revizije izvršila je reviziju učinka „Upravljanje licenciranjem u Nezavisnoj komisiji za medije“. Odgovorna za sistem uređenja medijskih aktivnosti u zemlji je Nezavisna Komisija za medije. Ciljevi ove revizije su bili da se procene procesi i postupci Nezavisne Komisija za medije u vezi sa licenciranjem medija, naplatom tarifa licence i novčanih kazni od medija. Takođe, identifikovati razloge poteškoća sa kojima se Nezavisna Komisija za medije suočava u obnavljanju medijskih licenci i prikupljanju sredstava, posebno zbog neispunjavanja finansijskih obaveza.

Predmet ove revizije bila je Nezavisna Komisija za medije sa nadležnim odeljenima i obuhvatila je period od 2008. do 2022. godine.

Proces upravljanja licencama pružalaca usluga od strane Nezavisne Komisija za medije okarakterišu slabosti koje utiču na to da se kriterijumi za medijske aktivnosti ne primenjuju. Mediji godinama rade ne ispunjavajući finansijske obaveze godišnjih tarifa, a suspenzije medijskih licenci ne sprovodi Nezavisna Komisija za medije, usled čega imamo gomilanje dugova. Na naplatu dugova uticalo je i nedostatak blagovremenog i adekvatnog praćenja medija i preduzimanja konkretnih koraka protiv onih medija koji ne ispunjavaju kriterijume i izbegavaju plaćanje godišnjih tarifa. Takođe, postoje značajna kašnjenja u naplati dugova i problemi u unutrašnjim kontrolama Autoriteta za medije.

Operateri distribucije i pružaoци audio i audiovizuelnih medijskih usluga licencirani su bez ispunjavanja kriterijuma. Nezavisna Komisija za medije, prilikom ocenjivanja podnetih zahteva za dobijanje licence za emitovanje, nije uzela u obzir sve kriterijume prema utvrđenoj uredbi. Od ukupno 21 uzorka koji su analizirani za pružaoce usluga, u deset slučajeva je uočeno da nisu ispunjeni kriterijumi kako to propisuju relevantne uredbe, na taj način ne ispunjavajući kriterijum kao što je poreska potvrda i u jednom slučaju nedostaje univerzitetska diploma. Od deset analiziranih uzoraka za operatore distribucije, u šest slučajeva nisu ispunjeni svi kriterijumi predviđeni relevantnim uredbama, gde ne postoje važeći ugovori o pravu emitovanja za pojedine kanale koji su određeni kao obavezni za emitovanje.

Obnavljanje medijskih licenci je praćeno značajnim nedostacima koji ugrožavaju integritet sistema licenciranja na Kosovu. Mediji uporno nisu ispoštovali rok od 60 dana za podnošenje zahteva za obnavljanje licence, a uprkos finansijskim povredama, regulatorni organi nisu preduzeli kaznene mere. Postoji nedostatak doslednosti u preporukama za produženje ili oduzimanje licence, što dovodi do subjektivnih tumačenja. Došlo je do velikih kašnjenja u procesu donošenja odluka za obnavljanje licenci, uglavnom zbog nedostatka kvoruma u Nezavisnoj komisiji za medije, što je negativno uticalo na operatere i radio-difuzne usluge. Ova pitanja utiču na proces obnove licence i integritet sistema licenciranja na Kosovu.

Nezavisna Komisija za medije nije blagovremeno i na odgovarajući način sprovela naplatu dugovanja od medija i suspenziju-oduzimanje licenci. Ovaj proces okarakterišu slabosti u naplati dugova pružalaca medijskih usluga od strane Nezavisne Komisija za medije, uključujući probleme sa kašnjenjem odgovora Nezavisne Komisija za medije, nepoštovanje zakonskih procedura i slabosti u unutrašnjoj kontroli. Regulatorni autoritet naišlo je na izazove u suspendovanju licenci pružaocima medijskih usluga pošto procesi suspenzije licence nisu pažljivo praćeni. Takođe, nedostatak proaktivnijeg praćenja od strane regulatornog autoriteta u izvršavanju finansijskih obaveza pružalaca medijskih usluga i statusa njihovih emitovanja prouzrokovao je nagomilavanje dugova. Štaviše, regulatorni autoritet nije izgradilo jasan mehanizam za privremenu suspenziju licenci, što je doprinelo finansijskim izazovima za regulatorni autoritet i pružaoce medijskih usluga.

Nalazi revizije pokazuju da pitanja vezana za upravljanje licencama od strane Nezavisne Komisija za medije zahtevaju hitno poboljšanje i za to je dato 5 preporuka. Lista preporuka je predstavljena u Poglavlju 5 ovog izveštaja.

Odgovor strana uključenih u reviziju

Nezavisna komisija za medije se složila sa nalazima i zaključcima revizije i obavezala se da će adresirati sve date preporuke, sa izuzetkom nekih nalaza, komentari za koje možete naći u Prilogu III.

Uvod

Mediji, kao glavni izvor informacija, imaju veoma važnu ulogu u našem društvu, utičući na javno mnjenje i razvoj kulture i identiteta. Na Kosovu su mediji postali važan deo ljudske kulture i svakodnevne komunikacije i imaju značajan uticaj na sve sfere društvenog života.

Institucija nadležna u našoj zemlji za licenciranje medija je Nezavisna Komisija za medije (u daljem tekstu NKM), koja obezbeđuje da sve kompanije koje pružaju medijske usluge budu opremljene potrebnim licencama i da su te licence u skladu sa zakonskim kriterijumima⁶. Licenciranje osigurava da su mediji odgovarajućeg kvaliteta i da ispunjavaju uslove predviđene relevantnim zakonodavstvom i kriterijume koje NKM može da odredi u skladu sa procedurom fer i otvorene konkurencije⁷.

NKM osigurava da mediji pružaju tačne i relevantne vesti javnosti. Štaviše, licenciranje pomaže da se poveća fer konkurencija i spreči monopolizacija medijskog polja.

NKM bi trebalo da pokrene pravni postupak ako mediji ne plate svoje tarife za licenciranje. To može uključivati zabranu medijskih aktivnosti i plaćanje neplaćenih članarina radi zaštite interesa autora.

U nastavku su prikazane vrednosti godišnjih tarifa za medije, uključujući operatere programa, operatere distribucije i pružaoce usluga.

Tabela 1. Visina godišnje tarife za zemaljske radio-difuzne subjekte od 2010.⁸

Vrsta zemaljskih radio-difuznih subjekata	A ⁹	B ¹⁰	C ¹¹	D ¹²	Godišnji iznos u evrima
Radio male snage	20	1	1	1	240
TV male snage	20	1	1.5	1	360
Lokalni radio	20	1.5	1	1.5	540
Lokalna TV	20	1.5	1.5	1.5	810
Regionalni radio	20	3	1	1.75	1,260
Regionalna TV	20	3	1.5	1.75	1,890

⁶ Zakon br. 04 L-44 o Nezavisnoj komisiji za medije, član 3, član 5 stav 3

⁷ Zakon br. 04 L-44 o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22, stav 2

⁸ Uredba NKM.

⁹ Osnovna vrednost izražena (A) – izračunava se na osnovu ukupnog godišnjeg budžeta podeljenog sa brojem licenciranih zemaljskih radio-difuznih subjekata, brojem dana u godini i sa 24 sata.

¹⁰ Prosečan broj preostalih stanovnika (B).

¹¹ Vrste zemaljskog radio-difuznog subjekta (C) – radio i TV i;

¹² Kategorija subjekta zemaljskog emitovanja (D).

Nacionalni radio	20	21	1	2	10,080
Nacionalna TV	20	21	1.5	2	15,120

Iz preliminarne procene primećeno je od 2009. godine (kada je počelo licenciranje medija) do 2022. godine, mediji imaju obaveze prema NKM-u za tarife i kazne, koje imaju status potraživanja koja nisu naplaćena od strane Pružaoca medijskih usluga (u daljem tekstu PMU) prema NKM. To su posledica neplaćanja obaveza za plaćanje tarife za licencu, kamata i kazni.

Ciljevi i revizijska pitanja

Cilj revizije je da se procene procesi i postupci NKM-a u vezi sa licenciranjem medija, njihovo praćenje i naplata tarifa za licence i kazni od medija. Takođe, da se identifikuju razlozi za poteškoće sa kojima se NKM suočava u obnavljanju medijskih licenci i prikupljanju sredstava, posebno zbog neispunjavanja finansijskih obaveza.

Revizijska pitanja

Da bismo odgovorili na cilj revizije, mi smo postavili revizijsko pitanje na sledeći način:

Da li je NKM obezbedio da su procesi i postupci licenciranja i ponovnog licenciranja sprovedeni na pravi način i da li su preduzeti konkretni koraci protiv pružalaca medijskih i audio-vizuelnih usluga koji nisu platili tarife i postupali suprotno kriterijumima i pravila za pružanje usluga?

Deo delokruga ove revizije bila je Nezavisna Komisija za medije sa fokusom na: Odeljenje za licenciranje, Odeljenje za praćenje i analizu medija (OPA) i Pravno i Finansijsko odeljenje. Delokrug je obuhvatao period od 2008. do 2022. godine.

Metodologija i obim revizije prikazani su u Dodatku 1.

1. Nalazi revizije

NKM, kao glavni organ za funkcionisanje medija, ima za cilj da reguliše i upravlja spektrom radio-difuznih frekvencija i naplaćuje takse za korišćenje ovih radio-difuznih frekvencija. NKM je odgovoran za licenciranje javnih i privatnih emitera i obezbeđivanje usklađenosti sa evropskim standardima.

Odeljenje za licenciranje (OL) u okviru NKM-a je pregledalo i obrađivalo zahteve za nove licence od pružalaca audio i audiovizuelnih medijskih usluga i operatera distribucije. Da bi se prijavile za medijsku licencu, kompanije ispunjavaju određene kriterijume, uključujući detaljan biznis plan, programski plan i posedovanje stručnog i obučenog osoblja.¹³ Mediji imaju obavezu da zatraže obnavljanje licenci 60 dana pre njihovog isteka. U procesu obnove NKM procenjuje da li su mediji u skladu sa kriterijumima i da li poštuju plaćanje takse i kazni. U slučaju da mediji ne ispune svoje obaveze, NKM ima ovlašćenje da im suspenduje ili oduzme licence.

Obaveze za godišnju naknadu za licencu za period 2011-2013 procesuirane su za izvršenje u Osnovnom sudu, dok su za 2014-2022 godine procesuirane kod privatnog izvršitelja.

Tokom 2022. godine, Pravno odeljenje NKM-a je poslalo na izvršenje 50 pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga (u daljem tekstu PUMA) koji nisu platili naknadu za licencu za 2022. Takođe, deset predmeta za neplaćanje licence je poslato na izvršenje. novčane kazne koje je izrekla Odbor NKM-a.¹⁴

Nalazi revizije ukazuju na složen proces rada elektronskih medija i regulisanja njihovog delovanja. Ova kašnjenja su u direktnoj vezi sa propustima medijskog regulatornog organa NKM sa jedne strane i sa druge strane nemarom i nepoštovanjem kriterijuma i pravila od strane medija.

NKM je dugo vremena dozvoljavao da se gomilaju dugovi u vezi sa neplaćanjem godišnjih tarifa i kazni od strane medija, veoma uzdržan u korišćenju zakonskih mehanizama i donošenju odluka da se mediji pozivaju na odgovornost. Isto tako, proces licenciranja, obnove i praćenja medija karakterišu nedostaci.

U nastavku su predstavljeni nalazi koji su rezultat analize i evaluacije dokumentacije, procesa revizije, testiranja i intervju sa odgovornim službenicima na terenu. U skladu sa profesionalnim standardima, pružaoci usluga se u izveštaju ne pominju po imenu, već smo se pozivali na njih kao PU i pod rednim brojem. Prikupljeni dokazi služili su da se donesu zaključci koji su predstavljeni u poglavlju 4 i preporuke za unapređenje procesa koje su predstavljene u poglavlju 5.

¹³ NKM 2013/04 Uredba NKM-a za izdavanje licence.

¹⁴ Godišnji izveštaj o radu KPM 2022, strana 49.

3.1 Slabosti u procesu licenciranja pružalaca audio i audiovizuelnih medijskih usluga od strane NKM-a

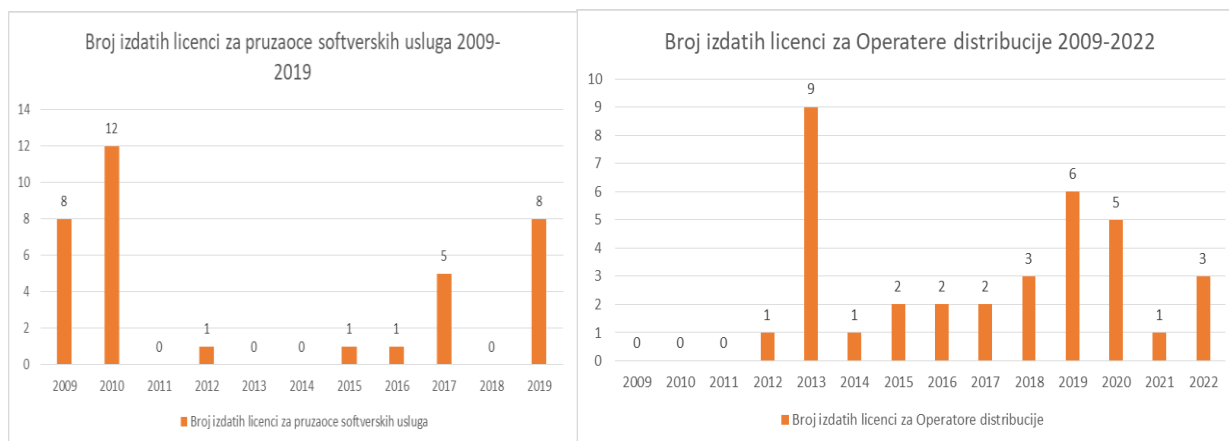
Pružaoци audio i audio-vizuelnih medijskih usluga mogu u bilo kom trenutku da podnesu zahtev bez konkursa NKM-u, dok se zemaljsko emitovanje obavlja putem javnog konkursa¹⁵. NKM, prilikom ocenjivanja zahteva podnetih za licence za emitovanje, uzima u obzir kriterijume kao što su: kapacitet za razvoj sopstvenog programa; poreklo i stepen finansijskih sredstava podnosioca zahteva; finansijsku izvodljivost predloga podnosioca; tehnički kapacitet podnosioca zahteva da obezbedi kvalitetno emitovanje, potreba da se obezbedi raznovrstan program za sve građane Kosova. NKM mora doneti odluke o odbijanju ili ne obnavljanju licence za pružaoца medijskih audio vizuelnih usluga i moraju biti pismeno obrazložene i dostavljaju se podnosiocima zahteva preko Izvršne kancelarije.¹⁶.

Proces izdavanja licenci započet je 2009. godine, pri čemu je do 2022. godine NKM izdao značajan broj licenci za operatere distribucije, za audio-vizuelne usluge i za licence za pružaoce programskih usluga (u daljem tekstu PPU). Na grafikonima 1 i 2 prikazano je 36 licenci za PPU, 110 licenci za audio-vizuelne usluge (u daljem tekstu AVMU) i 35 licenci za operatere distribucije (u daljem tekstu PU) tokom ovih godina.

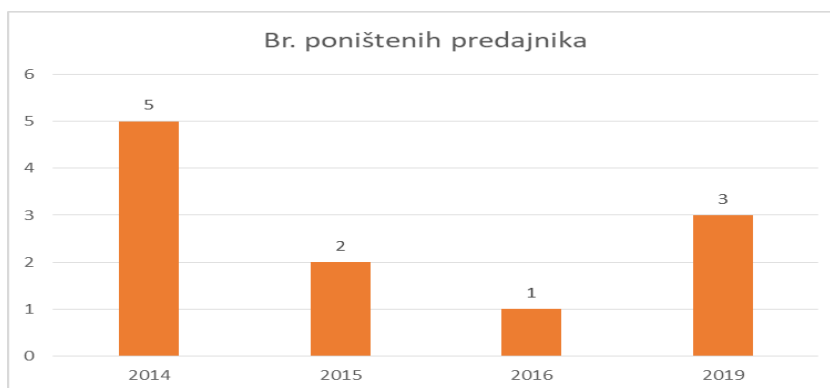
¹⁵ Uredba o pružaoциma audiovizuelnih i audiovizuelnih medijskih usluga 2021, član 8 i 11.

¹⁶ Godišnji izveštaj o radu za 2021. godinu, NKM-a, strana 56.

Grafikon 1. Licence pružalaca softverskih usluga i licence izdate za audio-vizuelne medijske usluge tokom 2009 – 2019/22.

Grafikon 2. Licence operatera distribucije u periodu 2009 – 2022.

Od ukupno 21 uzorka analiziranog i testiranog za postupak licenciranja za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga, u deset slučajeva je uočeno da nisu ispunjeni kriterijumi sa relevantnim uredbama, od čega u devet slučajeva kriterijum za odnos sa porezi nisu ispunjeni¹⁷, kao i poresko uverenje i u jednom slučaju nije ispunjen kriterijum za visoku stručnu spremu¹⁸. To se desilo jer pomenute visoke kriterijume zvaničnici NKM-a nisu smatrali dovoljno važnim. Obrazloženje službenika NKM-a je bilo da diplome srednje stručne škole smatrane ekvivalentne univerzitetkim diplomama. Pomenuti visoki kriterijumi službenici NKM-a nisu smatrali dovoljno važnim.

Neispunjavanje kriterijuma u slučaju licenciranja, pored toga što nije u skladu sa zakonodavstvom i internim uredbama NKM-a, u slučaju nepostojanja poreskih uverenja, NKM rizikuje da licencira medije koji imaju poreske obaveze i kao rezultat, finansijske probleme. Takođe, s druge strane, angažovanje nekvalifikovanih lica, po potrebi sa fakultetskom diplomom, ugrožava profesionalnu delatnost medija.

¹⁷KKPM Uredba 2009/02 kvalifikacije licence, C. Izveštaj o taksama.

¹⁸ Uredba 2017/02.

3.1.1 Neispunjavanje kriterijuma prilikom licenciranja operatera distribucije za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga

U cilju obezbeđivanja javnog pristupa pružaocima audio-vizuelnih medijskih usluga, koji nude programske sadržaje u svom opštem interesu, i radi promovisanja i obezbeđenja medijskog pluralizma, nosioci licence podležu obavezi obaveznog prenosa¹⁹.

Za licenciranje operatora distribucije za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga, potreban je dokaz o spremnosti da se obezbede važeći ugovori o pravima emitovanja za sve komercijalne kanale koji će biti sastavni deo kataloga i dostavljanje kataloga kanala, potpisanih kandidata, na osnovu čega će biti izdata licenca NKM²⁰.

Od ukupno 38 licenci koje je NKM izdao za operatere distribucije, deset uzoraka je testirano za postupak licenciranja. Od ovih deset uzoraka, u šest slučajeva nisu ispunjeni svi kriterijumi kako je to predviđeno relevantnim uredbama.

Od 10 testiranih uzoraka, u šest slučajeva nedostaju važeći ugovori o pravu na emitovanje (za neke kanale koji su određeni kao obavezni/osnovni za emitovanje kao što su PU 12, PU 21 itd.). U tri od ovih šest slučajeva nedostaju četiri takva sporazuma.

U dva slučaja dva kanala sa obavezne liste (PU 12, PU 21, itd.) uopšte nisu bila predstavljena u listi kanala, nedostajali su i ugovori, au jednom slučaju nije bilo ugovora sa PMU.

To se dogodilo jer su službenici NKM-a smatrali dovoljnim samo uredbe koji su poslali operaterima distribucije, ne dajući važnost zahtevima u slučaju licenciranja.

Neispunjavanje kriterijuma u slučaju licenciranja, osim što nije u skladu sa zakonodavstvom i internim uredbama NKM, utiče na neuspeh u promovisanju i obezbeđivanju medijskog pluralizma.

3.2 Problemi u procesu obnavljanja licenci od strane NKM-a za pružaoce medijskih usluga

Ovo poglavlje obuhvata nalaze u vezi sa procesom i poštovanjem rokova za obnavljanje, usaglašenost sa materijalnim odredbama, izdavanje preporuka od strane NKM za obnavljanje medijskih licenci i donošenje odluka za obnavljanje licenci.

¹⁹ Interna uredba KPM-2016/01, član 9, tačka 1.

²⁰ NKM-2016/01 (dodatak), član 3, tačke 6 i 7.

3.2.1 Nepoštovanje rokova obnavljanja

Mediji podnose zahtev za obnavljanje licence u roku od 60 dana pre isteka licence. Ovaj proces se vrši putem zahteva i putem uplate takse od 100 evra²¹. NKM, u roku od trideset (30) dana po isteku roka za prijavu, odlučuje na osnovu konkursa da li će podnosiocu zahteva izdati ili obnoviti licencu²².

Pravni osnov za obnavljanje licence utvrđuje da se obnavljanje licence vrši samo na zahtev operatera i da se ne može obnoviti u slučaju povrede materijalnih odredbi od strane pružaoca usluge²³.

Tokom godina izdato je ukupno 37 licenci PUMA i PU, od kojih je 21 licenca analizirana i procenjena.

Prvobitno je analizirano da li je zahtev za obnovu podnet u roku (60 dana pre isteka licence)²⁴. Takođe, dokazano je da je došlo do povrede materijalnih odredbi u vezi sa kriterijumima licenciranja, uključujući i dokaz o uplati godišnje takse od 100 evra koja je priložena u podnetom zahtevu za obnovu. Analiziran je i dokument/preporuka Komisije koja odlučuje o produženju ili ne obnavljanju licence.

Procenili smo da značajan broj PU nije ispunio rok od najmanje 60 dana prije isteka. Od 15 PU njih šest²⁵ nisu podneli svoje zahteve za obnovu u roku. Uprkos tome, NKM nije preduzeo disciplinske mere niti je upućivao upozorenja operaterima.

Dok NKM vodi računa da podseti nosioce licenci na mogućnost i rok za podnošenje zahteva za obnovu, nije zakonska obaveza da to učini. Iako su nosioci licenci u međuvremenu podneli svoje zahteve sa pismenim obrazloženjem za kašnjenje, praksa NKM-a je da ne izriče disciplinske mere za kasno obnavljanje, što je možda prenelo osećaj razumevanja kod PU.

Nalaz identifikovan u vezi sa ne podnošenjem zahteva za obnovu licence od strane PU na vreme, zajedno sa nedostatkom mera izvršenja od strane NKM, ima nekoliko posledica. Prvo, postoji rizik od prekida usluga prenosa PU do kupaca, pošto kasna potražnja povećava mogućnost prekida i privremenih obustava od strane NKM-a. Drugo, vreme tokom kojeg se PU računa bez licence nakon zakašnjenja zahteva, rizikuje da PU u međuvremenu prekrše kriterijume i kao rezultat toga neće biti zakonskog osnova za kazne i drugo. Ovo rizikuje da NKM nema pod svojim nadzorom PU koji posluje sa licencom koja je istekla. Praksa NKM-a da ne izriče disciplinske mere za kasne zahteve za

²¹ Uredba za godišnju naknadu za licencu 2017/06, čl.2.

²² Zakon o NKM član 23 tačka 3.

²³ Zakon o NKM član 22.

²⁴ Zakon o NKM član 5

²⁵ (PU 1, PU 2, PU 3, PU 4,PU 5 dhe PU 6)..

obnavljanje može dovesti do toga da PU ne shvataju u potpunosti potrebu da se striktno pridržavaju vremenskog okvira za obnovu.

3.2.2 Nedostatak poštovanja materijalnih odredbi

NKM je odgovoran za praćenje ispunjavanja obaveza licenciranih operatera i u slučajevima kada operateri ne ispunjavaju svoje finansijske i druge obaveze, NKM mora ispitati ove slučajeve. Prilikom podnošenja zahteva za obnavljanje licence za PU i PU, operateri moraju da plate administrativne takse²⁶, godišnje tarife i neplaćene kazne (materijalne rezerve) akumulirane godinama²⁷.

Povrede materijalnih odredbi su identifikovana od strane PU tokom procesa obnove licence. Analiza podataka pokazuje da pet ⁵²⁸ PU-a od njih 15 imale su neplaćene godišnje tarife i kazne u trenutku podnošenja zahteva za obnovu licence. Štaviše, u nekim slučajevima, ove neplaćene takse i kazne su se akumulirale tokom nekoliko godina. PU 8 je od 2015. godine imao neplaćene godišnje tarife za licencu u iznosu od 3.390 evra, a PU 9. neplaćene tarife u iznosu od 5.280 evra od iste godine do 2022. Takođe, samo u 2021. godini, PU 10 su donete četiri novčane odluke zbog povrede kriterijuma, u ukupan iznos od 14.374,20 evra.

Za ovo, NKM je nastavio preko privatnog izvršitelja da naplati finansijske obaveze. Privatni izvršilac je preuzeo odgovornost za pokrivanje računa i naplatu dugova koje su PU ostavile za NKM. Uprkos ovlašćenjima datim zakonom, koja dozvoljavaju NKM-u da izdaje pismena upozorenja ili izriče novčane kazne za Povreda uslova licence, ni u jednom od ovih slučajeva nije preduzeta takva radnja.

U procesu obnove licence, četiri PU nisu dostavile dokaz o uplati godišnje administrativne takse od 100 evra, dok je proces obnove od strane NKM-a nastavljen. Međutim, mi smo, preko odeljenja za finansije u NKM, dali ove dokaze koji pokazuju da je uplata izvršena²⁹.

Neuspeh u obezbeđivanju i verifikaciji plaćanja direktno utiče na tačnost i potpunost dokumentacije za obnovu i može dovesti do kašnjenja u obradi zahteva za obnovu, jer nedostatak potrebnog dokaza o uplati zahteva dodatne korake verifikacije.

Razlog za odluku NKM-a da ne izriče novčane kazne u procesu obnavljanja licence za Povreda materijalnih odredbi u vezi sa neplaćenim godišnjim tarifama i druge kazne za Povreda pravila u toku emitovanja može se pripisati nizu problema u nastavku kao što su:

- Prema NKM-u, izricanje novčanih kazni za Povreda uslova licence (neplaćanje godišnje tarife) samo pogoršava finansijsko opterećenje korisnika licenci.

²⁶ Uredba o godišnjoj tarifi za licencu 2017/06, čl.2 i čl.14

²⁷ Zakon br. 04 L-44 o NKM, član 25

²⁸ (PU 1, PU 7, PU 8, PU 9, dhe PU 10)

²⁹ (PU 9, PU 5, PU 10 dhe PU 25).

- Prema NKM-u, kazna sa kamatom za neplaćene kazne takođe finansijski opterećuje korisnika licence, dok je svrha NKM-a da podstakne poštovanje i plaćanje tarifa umesto da izriče kaznene kazne koje mogu dodatno opteretiti finansijsku situaciju korisnika licence.

Odluku NKM-a da dozvoli obnavljanje licence čak i sa neplaćenim finansijskim obavezama, zajedno sa smernicama za nosioce licenci da izmire svoje dugove ili se suoče sa pravnim postupkom sa privatnim izvršiteljima, NKM vidi kao balans između sprovođenja usklađenosti i omogućavanja licenciranim prilikama da poprave njihovu finansijsku situaciju bez preranog uticaja na njihov status emitovanja. Što se tiče administrativne takse od 100 evra, stranke su izvršile uplatu, ali nisu priložile potrebne dokaze da je ova uplata izvršena.

U nekim slučajevima, svedočenje je poslato putem e-pošte, ali nije bilo pravilno sačuvano ili nije bilo dostupno u njihovom dosijeu. Uplate se u svakom slučaju verificiraju kroz finansijski sistem koji je vezan za realizaciju ovih plaćanja. U početku je Odeljenje za finansije u NKM potvrdilo da je uplata izvršena, a zatim je, na osnovu verifikacije, zahtev ili predmet preporučen ili nije preporučen za dalje lečenje.

Neispunjavanje kriterijuma u vezi sa zahtevom za obnavljanje licence od strane PU i ne sprovođenje zakona od strane NKM donosi nekoliko posledica:

- narušava integritet procesa licenciranja,
- stvara nepravedne prednosti između PU,
- slabi regulatorni autoritet NKM-a i
- akumulira neplaćene godišnje tarife i kazne tokom godina kao što je primećeno u slučajevima PU 8 i PU 9.

To, osim što pokazuje nedostatak finansijske odgovornosti od strane PU, takođe predstavlja finansijski teret za NKM. Korišćenje mehanizama kao što su sudovi i sudski izvršitelji naglašava nesposobnost NKM da efikasno naplati neplaćene takse i sprovede finansijsku odgovornost. To oslabljuje regulatorni autoritet NKM-a i izaziva zabrinutost u vezi sa njegovim kapacitetom da sprovede usklađenost sa zahtevima za licenciranje.

3.2.3 Nedoslednost u davanju preporuka NKM-a za obnavljanje medijskih licenci

Procenu i preporuku zahteva za obnovu licence vrši Odbor NKM. Proces ocenjivanja zahteva za izdavanje licenci za audiovizuelne medijske usluge i obnove licenci treba da bude fer i transparentan. Odluke NKM o odbijanju ili ne obnavljanju licence za pružaoce audiovizuelnih medijskih usluga moraju biti pismeno obrazložene i dostavljaju se podnosiocima zahteva preko Izvršne kancelarije³⁰.

U odabranim uzorcima nismo naišli ni na jedan slučaj da je izostala preporuka za obnovu. Međutim, Odbor NKM je dala različita i ponekad nedovoljna opravdanja za preporuke za obnavljanje licence. U slučajevima kada su se PU pridržavale, razlozi su tačno odražavali njihovu usklađenost sa materijalnim odredbama i finansijskim obavezama³¹. Međutim, u slučajevima neusklađenosti ili nepravilnog finansijskog ispunjenja, razlozi su izostali i nisu dali fer i tačnu procenu.

Te predstavljaju promene i nedoslednost u preporukama odluka NKM za PU u obnavljanju licenci. NKM se oslonila na tumačenje odluke³², koji dozvoljava obnavljanje licence čak i u slučajevima neizmerenih novčanih obaveza i sa istim im je naložio da obaveze izmiruju, u suprotnom će se iste realizovati po zakonskim postupcima privatnog izvršitelja³³. Međutim, NKM nije dao konkretno obrazloženje u vezi sa različitim opravdanjima u preporukama na osnovu toga da li je kandidat ispunio svoje finansijske obaveze ili je imao prekršaje koji bi mogli da spreče obnavljanje.

Ova nedoslednost u davanju preporuka u odlukama pokazuje mutnu transparentnost i pravičnost procesa obnove. Ova praksa davanja preporuka, a ponekad ne, umanjuje integritet procesa donošenja odluka.

Isto tako, nedostatak standardizovanih odluka u slučajevima povrede ili finansijskih nepravilnosti izaziva zabrinutost za jednak tretman među medijskim operaterima. Ovo može dovesti do slučajeva u kojima operateri koji se suočavaju sa sličnim kršenjima ili finansijskim problemima dobijaju drugačiji tretman na osnovu subjektivnog tumačenja odluke. Štaviše, oslanjanje na zahtev za obnovu kao jedinu neophodnu osnovu za obnovu, bez razmatranja njihovih finansijskih obaveza, može dovesti do neadekvatnog nadzora medijskih operatera i daljeg emitovanja od strane medija koji imaju prekršaje ili finansijske poteškoće. Shodno tome, ove posledice mogu uticati na odgovornost i kredibilitet procesa licenciranja i obnove licence koji nadgleda NKM.

³⁰ Zakon br. 04 L-44 o NKM, član 25

³¹ PU 2.

³³ NKM Odluka V3-2016.

3.2.4 Kašnjenja NKM-a u donošenju odluka za obnavljanje licenci

Uočena su i značajna kašnjenja u procesu donošenja odluka za obnavljanje licenci. U skladu sa utvrđenim rokom, odluka se mora doneti u roku od 30 dana nakon isteka datuma prijave. Međutim, od 15 analiziranih uzoraka, osam³⁴ od njih su pretrpela kašnjenja koja su se kretala od tri meseca do godinu dana. Takođe, dva ³⁵ PU koji su javni još nisu doneli nikakvu odluku na dan 12.08.2022.

Uzrok značajnih kašnjenja u procesu donošenja odluka za obnovu licenci pripisuje se nedostatku kvoruma unutar NKM. Ovaj nedostatak kvoruma ometao je sposobnost NKM-a da donosi odluke tokom ovog perioda. Shodno tome, zahtevi za obnavljanje licenci koji su zahtevali donošenje odluka od strane NKM nisu bili u mogućnosti da se razmotre i adresiraju na vreme. Ovo kašnjenje je dodatno pogoršano u slučajevima kada su zahtevi za obnovu podneti kasno, što je pogoršalo ukupno kašnjenje u ishodima odluke. Takođe, odlaganje predmeta, za dve javne PU, zbog neizmerenih finansijskih obaveza pokazuje kako administrativna i finansijska pitanja takođe mogu doprineti odlaganju procesa donošenja odluka.

Kašnjenja u donošenju odluka Odbora NKM-a koja prelaze postavljeni rok od 30 dana ometaju normalan rad radio-difuznih servisa i mogu poremetiti kontinuitet operatera. Ova kašnjenja utiču i smanjuju efikasnost procesa obnove licence. U slučajevima kada postoje kašnjenja i do godinu dana, to u osnovi ukazuje da ove PU obavljaju svoju radio-difuznu delatnost bez odobrene licence.

Ova kašnjenja u obnavljanju licenci uključuju mogući prekid rada radio-difuznih servisa, nemogućnost praćenja i nemogućnost regulatora da sankcioniše u slučaju povrede propisa ili uslova rada, umanjujući sveukupni integritet regulatornog tela i takođe ugrožavajući emitovanje zabranjenih audio vizuelnih programa.

³⁴ PU 2, PU 3, PU 4PU 11.

³⁵ PU 8 i PU 9.

3.3 Neuspesi u suspenziji i oduzimanju licenci od strane NKM-a i akumulirani dugovi od strane PU-a

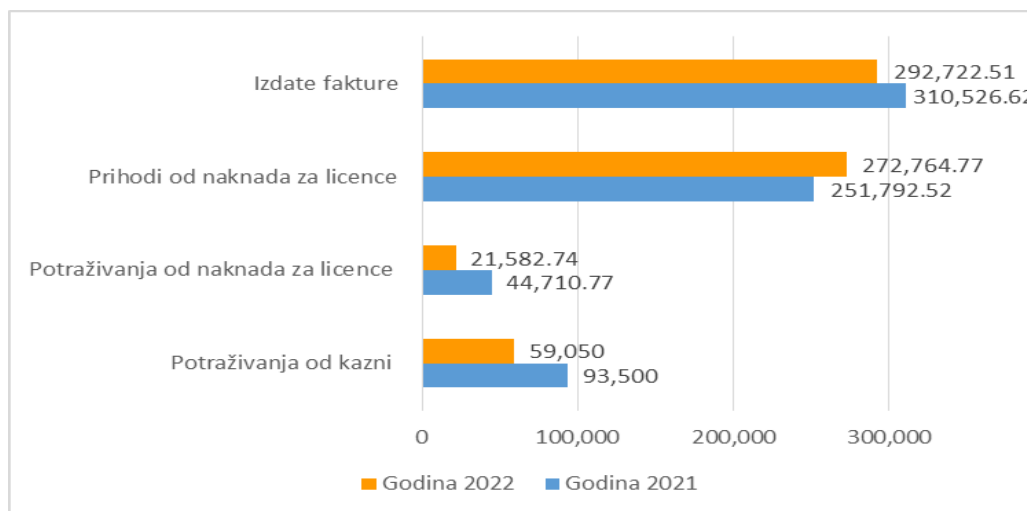
Godišnja tarifa za licencu za sve kategorije NKM licenci biće deponovana na žiri račun NKM-a do 30. juna odgovarajuće godine³⁶. U slučaju licenciranja, proa tarifa za licencu biće plaćena najkasnije 14 dana od dana prijema rešenja o licenci, dok će se godišnja tarifa za licencu obračunavati od meseca u kome je doneta odluka o licenci³⁷.

Licencirani subjekti moraju da rade u skladu sa najboljom međunarodnom praksom, politikom emitovanja, u potpunosti u skladu sa svim podzakonskim aktima, kao i uslovima i odredbama licence.³⁸ NKM mora da prikuplja tarife za korišćenje frekvencija od svih PUMA³⁹.

Neplaćanje tarife za licencu NKM-u rezultiraće sankcionisanjem radio-difuznog subjekta, a može rezultirati i opozivom licence⁴⁰.

Obaveze/dugovi PU prema NKM-u, koji imaju status potraživanja, iznose 795.970 evra, koji nisu izmireni tokom perioda 2009 - 2022.⁴¹ godine kao rezultat ne izmirivanja obaveza za isplatu licenca, taksi, kamate i kazne.

Grafikon 4. Potraživanja po osnovu kazni, tarifa za licence, prihoda od licenci i izdatih faktura za 2021. i 2022. godinu.

³⁶ Uredba 2017/03 i 2017/06.

³² stav 1.6, član 30. Zakona „da ukine ili odbije nastavak licence za emitovanje“

³³ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Zahtevi za licence za emitovanje. član 21.

³⁴ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Zahtevi za licence za emitovanje. član 3.

³⁵ Uredba 2010, o visini i načinu plaćanja poreza na licencu za audio-vizuelne medijske usluge, član 5, strana 4.

³⁶ Godišnji izveštaj KPM-a za 2022

Iz grafikona 4 vidimo dugove nagomilane od neplaćanja godišnjih licenci i od neplaćanja kazni za Povreda kriterijuma od strane PU za 2021. i 2022. godinu.

Za Povreda uslova licence, kodeksa ponašanja i drugih pravnih akata u skladu sa Zakonom o NKM⁴², NKM mora izdati pismena upozorenja vlasnicima licenci ili izreći jednu ili više ovih sankcija: izreći novčanu kaznu od najmanje hiljadu (1.000) evra i ne više od sto hiljada (100.000) evra⁴³.

Odeljenje za licenciranje u okviru NKM bi trebalo da pokrene sudske sporove i da koristi druge mehanizme (kao što su izvršitelji) za naplatu poreskih prihoda i kazni od PU-a. Odluke Odbora za žalbe su konačne i podležu samo proceduralnoj reviziji Vrhovnog suda Kosova, u skladu sa zakonom na snazi⁴⁴. Za naredne godine porez će se plaćati najkasnije 20 dana od početka kalendarske godine.⁴⁵ Godišnje takse za izdavanje licence za prenos radio i televizijskog signala plaćaće se najkasnije do 5. u tekućem mesecu. Kašnjenje u plaćanju takse kažnjava se i kamatom, dok će neplaćanje takse rezultirati sankcionisanjem subjekta, uključujući i oduzimanje licence⁴⁶. Nedostatak redovnog praćenja i procene stanja PU učinio je da NKM nije u stanju da na vreme proceni i uzme u obzir zahteve PU za ukidanje i suspenziju licence, gde su usled toga nagomilani dugovi. PUMA moraju dostaviti godišnji izveštaj NKM-u, koji uključuje informacije o programu i radu u skladu sa uslovima licence zajedno sa detaljnim finansijskim izveštajem i drugim informacijama predviđanim zakonom.⁴⁷

Analizirali smo 61% ili 460.837 evra od ukupnog duga od 795.970 evra, gde su identifikovani nalazi koji se odnose na neplaćanje godišnjih tarifa i neplaćanje dugova za kazne tokom 2009 - 2022. godine.

U tabeli 2 prikazana su dugovanja PU, dok su dodatne informacije o prirodi kazni i zadataka evidentirane u dodatku II.

³⁷Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 29.

³⁸Uputstva KPM-a o sprovođenju sankcija za nosioce licence, str. 1 i 6. s

³⁹Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 44.

⁴⁰Odluka CIMC-a o visini i načinu utvrđivanja naknade za licenciranje kablovskih operatera i pružalaca usluga kablovskih programa.

⁴¹Uredba o taksama iz 2007, strana 5, član 6 i poreski propis iz 2008, strana 5 i propis iz 2010, strana 4.

⁴²Zakon br.04/L-44 o Nezavisnoj komisiji za medije, član 28

Tabela 2. Dugovi PU prema NKM-u za godišnje takse, kazne i kamate tokom 2008-2022.⁴⁸

Pružalac usluge	Datum licenciranja uređaja	Ukupan akumulirani dug 2009 – 2022 u evrima	Dug godišnje takse u evrima	Dug od kazni u evrima	Trenutno stanje predmeta prema PU	
PU 26	2008	13,000		13.000 evra. Povreda programskih kriterijuma Uredbe o komercijalnim komunikacijama.		
PU 13	2010	16,463		Povreda licence i Zakona o opštim izborima.	Podneto sudskom izvršitelju	
PU 14	2008	14,733		45.000 evra je bio početak kazne na početku, Povreda kriterijuma za početak emitovanja programa bez autorskih prava.	Ostao dug od 14.733 evra pošto nije izvršio svoje obaveze i slučaj je na sudu.	
PU 15	2009	26,430		Dug od 2017. do 2021. Povreda raznih propisa, poput povrede Zakona o izborima i uredbe o komercijalnim audio-vizuelnim komunikacijama.		Ne primenjivanje progresivne kazne.
PU 16	2009	8,172	7,162	Kazna od 1.000 evra od 2012. do 2022. za Povreda kriterijuma licence kao što je promena lokacije predajnika bez prethodnog odobrenja. Jedan od razloga za dug je i ne dostavljanje godišnjeg izveštaja	Slučaj na sudu i kod sudskog izvršitelja.	

⁴⁸ Izveštaji i podaci NKM-a tokom godina 2008-2022

ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT - NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE - NATIONAL AUDIT OFFICE

PU 17	2009	10,072	9,072	1.000 evra se odnosi na Povreda zakona zbog ne podnošenja godišnjeg izveštaja.	Slučaj na sudu i kod sudskog izvršitelja.	
PU 18	2016	2,000		Povreda zakona NKM za ponovno emitovanje kanala bez važećeg sporazuma i za ne podnošenje izveštaja. Kazne su 2022.		
PU 19	2010	11,364	10,364	1.000 evra za ne dostavljanje godišnjeg izveštaja.	Slučaj na sudu i kod sudskog izvršitelja.	
PU 20	2010	10,111	7,111	Novčana kazna od 3.000 evra zbog povrede Zakona o izborima na Kosovu i ne podnošenja godišnjeg izveštaja.		
PU 21	2009	15,638	4,638	Kazne od 11.000 evra za Povreda audiovizuelnih komercijalnih komunikacija, plasman proizvoda.		
PU 22	2008	14,374		Za povredu propisa o komercijalnim komunikacijama i povredu Zakona o opštim izborima, Povreda Etičkog kodeksa i Povreda propisa o komercijalnim i audiovizuelnim komunikacijama.		
PU 23	2015	46,477	46,477		Podneto sudskom izvršitelju.	
PU 24	2008	20,000	20,000		Podneto sudskom izvršitelju.	

PU 14 - licenciran 2008. godine, drugi medijski subjekt koji je prekršio uslove licence, imao je dug prema NKM-u u iznosu od 14.733 evra počev od 2013. godine. Prvobitno, NKM je ovom PU izrekao kaznu u iznosu od 45.000 evra. na povredu kriterijuma za početak emitovanja programa bez autorskih prava. Kao rezultat toga, NKM je sklopila sporazum sa PU o plaćanju duga u ratama bez jasne pravne osnove.

Do juna 2023.godine PU 14 nije ispunila sve finansijske obaveze prema NKM-u, ostavljajući dug u iznosu od 14.733 dok je slučaj u sudu.

PU 12 – sa licencom 28. avgusta 2009. godine, ima ukupan dug prema NKM-u u iznosu od 252.000 evra (za sve kanale PU 12). Ovaj dug je od neplaćanja godišnjih tarifa tokom godina i neplaćanja kazni.

Analizirali smo tri najveće kazne u PU 12 tokom 2010. U martu 2010. PU 12 je kažnjena sa 50.000 evra u vezi sa komercijalnim komunikacijama i još jedna kazna u iznosu od 25.000 evra u vezi sa plasmanom proizvoda. U novembru 2010. Odbor za žalbe medija odlučio je da smanji kaznu sa 50.000 evra na 45.000 evra, a drugu kaznu sa 25.000 evra na 20.000 evra. Druga kazna, koja je izrečena u septembru 2010. godine, iznosila je 50.000 evra, takođe za komercijalne komunikacije. Međutim, u decembru je Odbor za žalbe medija odlučio da se ova kazna smanji sa 50.000 evra na 40.000 evra. Ukupna vrednost ovih dugova u 2010. godini, nakon smanjenja vrednosti, iznosila je ukupno 105.000 evra. U novembru 2013. godine, Nezavisna Komisija za medije prihvatila je zahtev PU 12 za mogućnost plaćanja ukupne kazne u ratama od 35.000 evra godišnje, počev od 2014. godine, sa obrazloženjem da materijalno stanje PU 12 nije dobro. Međutim, Odbor za žalbe je u dogovoru sa podnosiocem žalbe tokom 2015. godine odlučio da se ove kazne dodatno smanje (prva kazna od 50.000 evra na 35.000 evra, druga kazna od 25.000 evra na 15.000 evra i treća kazna od 50.000 evra do 35.000 evra) čineći ukupne novčane kazne za ova tri slučaja u vrednosti od 85.000 evra i omogućavajući im plaćanje duga u ratama, ali bez pravnog osnova.

Čak i tokom 2017.godine PU 12 je kažnjen sa 1.000 evra zbog emitovanja plaćenih političkih spotova za koje nije identifikovano ko ih je sponzorisao. NKM je ocenio da je PU 12 prekršio uređivačku politiku jer objavljena vest nema informativni sadržaj i teži da napadne i ocrni ličnost. NKM je 2018. godine obavestio RTK putem pisma da je prihvatio žalbu i zatražio pojašnjenja u vezi sa zahtevima. Takođe, NKM je pratio PU 12 i na osnovu monitoring izveštaja 2019. godine utvrdio da je postupio suprotno etičkom kodeksu i obavestio stranku sankcionisanjem novčanom kaznom od 5.000 evra.

Takođe, NKM je još 2021. godine utvrdio da je PU 12 prekršio odredbe tokom izveštavanja o izbornoj kampanji za lokalne izbore 2021. godine.

U septembru 2021. godine, nakon praćenja, NKM je utvrdio da isti nastavlja da krši zakon o opštim izborima ⁴⁹ u Republici Kosovo. Isto tako, nakon ovoga, NKM je obavestio PU 12 o nalazima i tražio da postupam u skladu sa zakonom. U oktobru 2021. NKM je utvrdio da PU 12 nastavlja da krši iste odredbe. Takođe, NKM je u oktobru 2021. godine utvrdio da je isti postupao suprotno Etičkom kodeksu NKM-a⁵⁰. Zbog povrede kriterijuma poput zaštite prava deteta i drugih izrečena je kazna od 2.000 evra.

Na osnovu navedenih nalaza kao opravdanja, prihvatili smo od NKM-a za slučajeve u kojima su izrečene različite novčane kazne, da je Odbor taj koji odlučuje procenom koje kazne treba izreći NKM i da kazne variraju u zavisnosti od vrednosti. o značaju i ponavljanju prekršaja. Prvobitno je PU izrečena najniža novčana kazna, dok ako PU ne preduzme korake da izbegne ponavljanje istog prekršaja, Odbor je izrekla veću kaznu. U pojedinim slučajevima Odbor je pokušavala da izriče novčane kazne progresivno, međutim, primetili smo da je u jednom slučaju, iako su kazne u prethodnim godinama bile veće za isti prekršaj, Odbor izrekla nižu kaznu iako je isti prekršaj učinjen u kasnijim godinama.

Procenjujemo da je na to uticao Zakon NKM-a, koji ne precizira jasno vrednost novčanih kazni, ali je ostavio mogućnost kazne od 1.000 do 100.000 evra i za vrednost izricanja kazne po sopstvenom nahođenju. Odbora.

Povodom izostanka suspenzija i oduzimanja licenci od NKM koja nisu platila godišnje tarife za licence i kazne, NKM je naveo razloge da su preduzeti koraci da se oduzmu licence pojedinim NKM koja nisu ispoštovala kriterijume za Povreda propisa ili za neplaćanje dugova. Međutim, primetili smo da su takvi slučajevi kada pružaoci audio-vizuelnih medijskih usluga nisu emitovali i uopšte nisu imali medijsku aktivnost i kao rezultat toga NKM je suspendovao/oduzeo licencu, dok za slučajeve NKM koji su bili uzorci reviziju i procenjene, vidimo da NKM nije preduzeo nijedan takav korak da suspenduje ili oduzme licencu zbog dugovanja prema NKM-u.

S tim u vezi, NKM je kao razloge naveo da NKM nije bio orijentisan na povlačenje ili suspendovanje medijskih dozvola, već je omogućio pojedinim NKM da godinama nagomilane dugove zbog neplaćanja godišnje tarife i kazni plaćaju na rate.

Važno je napomenuti da je NKM 19.07.2023. godine doneo rešenje u vezi sa dugovanjima NKM u kojem se navodi da svi licencirani subjekti moraju da plate neplaćeni porez ili dugovanja za novčane kazne u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove odluke. Oni takođe mogu zaključiti ugovor sa privatnim izvršiteljom da garantuju ispunjenje svojih finansijskih obaveza prema NKM u roku od 12 meseci od stupanja na snagu ove

⁴⁹ Zakon o opštim izborima, član 49 stav 6 Poglavlja VIII.

⁵⁰ Etički kodeks KPM 2016/03, član 9 stav.

odluke. Ako licencirani subjekti ne ispunjavaju ove uslove, njihova licenca može biti suspendovana ili ne regenerisana prema Zakonu o NKM-u.

U slučajevima kada NKM nisu dostavile svoje godišnje i finansijske izveštaje, opravdanje NKM je da u tim slučajevima izriče novčanu kaznu u skladu sa uredbom za ne sprovođenje ovog kriterijuma, dozvoljavajući NKM da nastave svoju medijsku aktivnost bez završetka ovog važnog kriterijuma i u narednim godinama. Čak idu slučajevima kada su NKM donosile godišnje izveštaje NKM-u, ocenili smo da ti izveštaji ne daju dovoljno detaljne podatke koji pokazuju finansijsko stanje NKM. Štaviše, NKM nije preduzela nikakve konkretne korake da izvrši unakrsnu kontrolu/cross-check preko Poreske Administracije Kosova (PAK) da proceni da li su predstavljeni podaci isti ili čak da obezbedi preko PAK-a finansijsko stanje PU-a i pored toga da donese odluke o suspenziji ili oduzimanju licenci. Možemo zaključiti da NKM nije iskoristio svoje interne mehanizme da spreči postojeće stanje dugova.

Neke NKM audio-vizuelnih medija su se suočile sa suspenzijom ili opozivom zbog nečinjenja, druge NKM se nisu suočile sa tim, pri čemu smo godinama gomilali dugove NKM a NKM nije uspeo da naplati ni ugovorima za plaćanje. rata niti preko izvršitelja efektivno. Štaviše, ovaj manje rigorozan pristup NKM koja ne dostavljaju svoje godišnje i finansijske izveštaje, zajedno sa nedovoljno detaljnim izveštajima, omogućio je NKM da nastave sa medijskim aktivnostima bez ispunjavanja osnovnih kriterijuma, doprineo je nagomilavanju dugova.

3.4 Slabosti u naplati dugova PU od strane NKM

Pružaoци usluga su u obavezi da plaćaju godišnje tarife i kazne NKM-u. U slučajevima neispunjenja obaveza, NKM mora da iskoristi svoje zakonske mehanizme tako što će predmete poslati sudu i privatnim izvršiteljima. Rok za uplatu takse i plaćanje kazni od strane pružalaca usluga NKM-u je 30. jun odgovarajuće godine ⁵¹.

U tabeli 3 su prikazani nenaplaćeni dugovi od NKM osam JKP tokom godina 2008-2022, uključujući šest meseci 2023. godine. Ova analiza je napravljena da bi se procenilo ažurirano i stvarno stanje dugova i istovremeno ispitalo da li je NKM preuzeo konkretne korake i da li je iskoristila sve zakonske mehanizme za naplatu ovih dugova. Uporedno, pozivajući se na izveštaj sudskog izvršitelja, procenjeno je i stanje dugova drugih medija, pored navedenih, kako bi se identifikovali problemi u naplati potraživanja. U tabeli 4 prikazali smo neke od NKM koje su imale značajna dugovanja i kašnjenja u procesiranju predmeta za izvršenje od strane NKM-a.

⁵¹ Zakonom o Nezavisnoj komisiji za medije i uredbama NKM

Tabela 3. Pružaoci usluga koji imaju dugovanja prema NKM-u u različitim vrednostima tokom 2008 - 2022. godine i koje NKM nije naplatio.

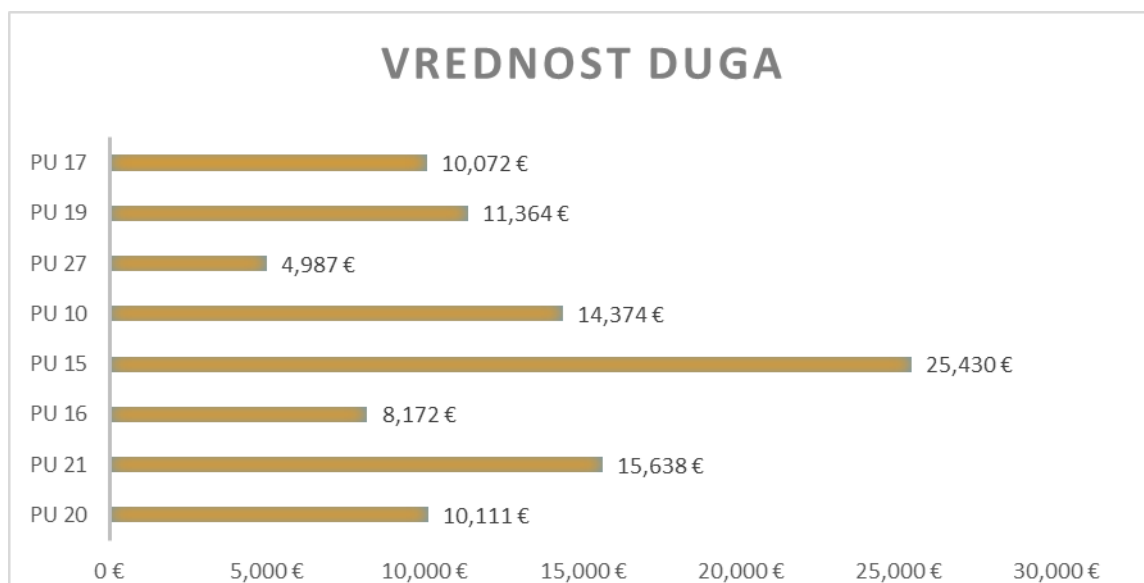

Tabela 4. Kašnjenja u procesiranju predmeta izvršiocu od strane NKM-a za revidirane uzorke u periodu od 2008. do 2022..

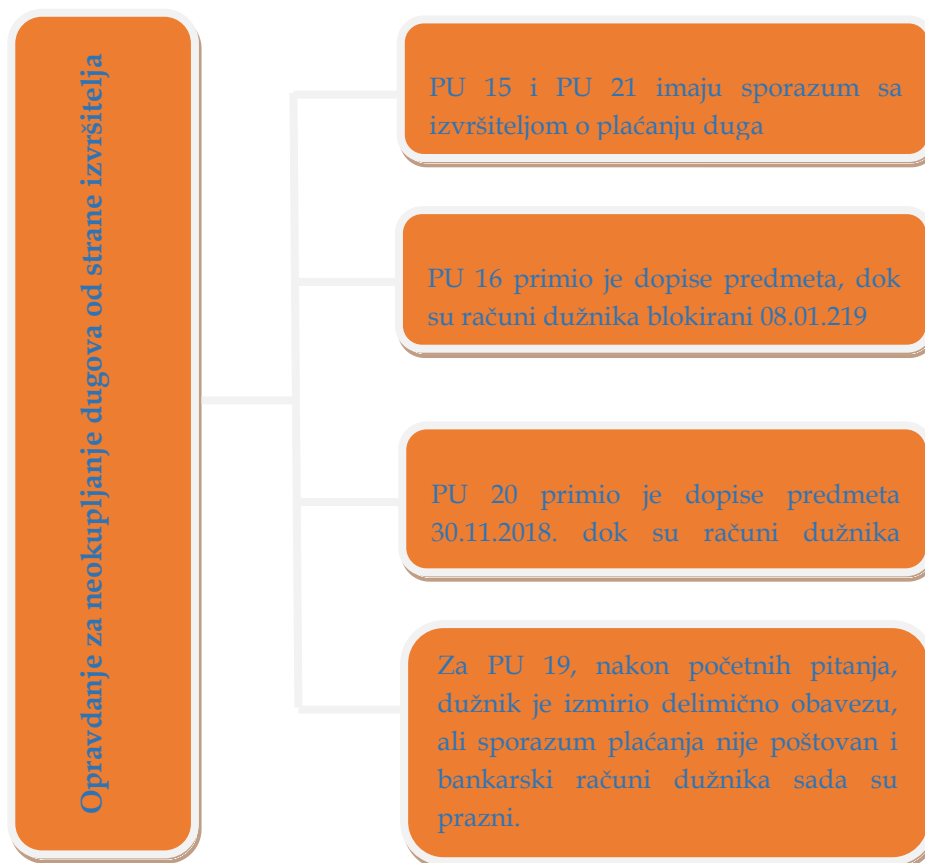
Pružalac usluge	Dug i godina	Postupak kos izvršioca	Kašnjenja
PU 16	Dug, 2014 - 599 evra	maj, 2017	3,5 godine
	Dug, 2015 - 540 evra	Postupak za izvršenje u 2017.godini	Otpriblike 2 godine
PU 20	Dug, 2014 - 1,398 evra	maj, 2017	3,5 godine
PU 17	Dug, 2014 - 2,097 evra	maj, 2017	3 godine
PU 27	Dug, januar 2020 - 500 evra	septembar, 2020	3 meseca zakašnjenja
PU 21	Dug, februar 2021	avgust, 2021	2 meseca zakašnjenja

Razlozi za kašnjenje NKM-a u postupanju kod izvršitelja su što je počeo da pokreće slučajeve neplaćanja godišnje tarife i kazni privatnom izvršitelju u maju 2017. godine, nakon svih slučajeva od 2014. do 2017. godine. Prema NKM-u - za predmete PU 21 i PU 27 generalno nije bilo određenog datuma kada se predmeti šalju na izvršenje, završetak predmeta i izveštaja sa podacima o uplatama i neplaćanjima je trajalo. To je zato što je

NKM dao rok JP da se izjasne da li će platiti svoje dugove ili ne. Međutim, procenjujemo da je NKM obradio zakašnjele dugove prema izvršitelju, dozvoljavajući njihovo nagomilavanje. Pre 2019. godine slučajevi nagomilanih dugovanja kasnili su godinama da bi ih NKM uputio izvršitelju, dok su posle 2019. kašnjenja po nekoliko meseci.

Da bismo razumeli prirodu kašnjenja u naplati duga preko suda i preko sudskog izvršitelja, ocenili smo zapisnik sa sastanka Odbora NKM sa izvršiteljom i izveštaj sudskog izvršitelja iz 2023. Tokom sastanka NKM sa izvršiteljima je prijavljeno da neke PU imaju neaktivne bankovne račune, što sprečava naplatu. Drugi su čekali sudske odluke. Izvršitelj je preduzeo radnje, poput blokade računa pružalaca usluga i oduzimanja medijske opreme. Međutim, prikupljanje sredstava je složeno zbog nedostatka skladišta. NKM je pitao o spornim taksama za licencu gde je privatni veštak takođe objasnio njihovo zakonsko pravo na žalbu. Unutrašnje kontrole NKM-a su manjkave, što dovodi do kašnjenja i prepreka u rešavanju slučajeva neplaćanja i gomilanja dugova.

Grafikon 5. Problemi u naplati dugova PU od strane izvršitelja.

Za upoređenje, pozivajući se na izveštaj izvršitelja, ocenjeno je i stanje dugova drugih medija pored navedenih. Prema izveštaju, većina slučajeva je u toku nakon što su se mediji žalili sudu. U ovom izveštaju identifikovana su još 43 slučaja gde su medijski

računi blokirani jer mediji nisu imali sredstava u banci. Ima slučajeva koji nisu našli adresu medija.

To je doprinelo nagomilavanju dugova. Štaviše, iz intervjuja funkcionera u NKM-u (poslovodstva i drugih funkcionera) shvatili smo da nikada nije bila namera da se suspenduju licence ili zatvori bilo koji medij iz finansijskih razloga, jer bi to moglo da izazove medijski kaos.

Kašnjenja u postupanju kod izvršitelja iz NKM-a utiču na nagomilavanje duga, utičući na finansijsku stabilnost NKM i ometajući efektivno sprovođenje naplate duga.

3.5 Oduzimanje licenci pružaoциma medijskih usluga od strane NKM-a

U 2021. godini odobrena je Uredba za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga⁵², koja je stupila na snagu decembra 2021. godine, prema kojoj su svi pružaoци medijskih i audiovizuelnih usluga sa prenosom preko distributivnih operatera koji ne emituju program dužni da počnu sa emitovanjem programa. u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, u suprotnom će im biti suspendovana licenca.

Analizirali smo svih osam uzoraka oduzimanja licence JKP od strane NKM-a u periodu 2009-2022. Iz ovih uzoraka smo otkrili da se proces oduzimanja licence prati sa slabostima.

U 2013.godini, putem pisma⁵³, PU 28 zatražio suspenziju licence za emitovanje programa jer je nisu koristili dve godine i nisu mogli da priušte odgovarajuće tarife. NKM nije doneo odluku kao rezultat potpunog odsustva odbora. PU 28 je ranije tražila suspenziju licence 2012. godine zbog finansijskih poteškoća, ali NKM se nije obratio na zahtev da se PU naplaćuje i za 2013. godine. Tek u maju 2013.godine NKM je zvanično suspendovao licencu.

Ovo se desilo jer, što se tiče suspenzije licence, nigde u primarnom i sekundarnom zakonodavstvu NKM-a suspenzija licence nije bila predviđena kao opcija za vlasnika licence (kao što je korisnik licence tražio da se ona privremeno suspenduje) i iz tog razloga stranka je obavestena na sastancima kao i svaki drugi korisnik licence koji je imao sličan zahtev. Ne postoji mogućnost suspendovanja licence na određeni vremenski period da bi se licenca ponovo aktivirala.

Dakle, PU 28 je bio u obavezi da plati taksu tarife jer se prema NKM-u smatralo da i dalje ima važeću dozvolu iako nije emitovao navedeni period. Tada je NKM doneo odluku o

⁵² Uredba KPM-2021/21, član 22

⁵³ E-mail od 25.02.2012.godine

ukidanju licence tek u trenutku kada je stranka zatražila odustajanje od licence⁵⁴. Jedan od razloga kašnjenja u tretmanu od strane NKM-a bio je taj što do 2021. godine nije postojao određen rok za početak prenosa, pa je to dovelo do toga da se ne tretira u nedostatku jasnih kriterijuma.

U nedostatku redovnog praćenja i procene stanja JP, NKM nije uspela da blagovremeno proceni i uzme u obzir zahteve i potrebe PU za prestanak i suspenziju licence, pa se dug nagomilao u iznosu od 6.974 evra.

U drugom slučaju, 2009. godine, NKM je licencirao PU 29. Na osnovu izveštaja o monitoringu iz 2022. godine, NKM je potvrdio da neke PU, uključujući PU 29, ne emituju. Na osnovu podataka o dugu uočili smo da ova PU duguje od 2018. do 2022. godine u vezi sa neplaćanjem godišnje tarife i kazni. U nedostatku ranijeg praćenja, NKM nije uspeo na vreme da dokaže da li emituje ili ne i do 2021. godine, kada je odobrena uredba za početak prenosa, nije pokrenuo ovo pitanje, gde su se kao rezultat nagomilali dugovi. Kao rezultat toga, u januaru 2022. Odeljenje za licenciranje je zatražilo od PU 29 da nastavi emitovanje, ali ako ne iskažu interesovanje za nastavak emitovanja, moraju podneti zahtev za ukidanje licence. U avgustu 2022. godine, prema drugom izveštaju o monitoringu, NKM je utvrdio da PU 29 nije poštovao rok od 90 dana za početak emitovanja kako je definisano uredbom. Takođe, Pružalac usluga nije platio naknadu za licencu za period od 2018. do 2021. godine i ukupnu kaznu od 4.500 evra. NKM je odlučio da ukine licencu i doneo rešenje da je stranka dužna da izmiri obaveze.

Kako navode iz NKM-a, u mnogim slučajevima održavaju sastanke sa vlasnicima licenci za različita pitanja, a takođe su 2021. godine održali sastanak sa predstavnikom PU 29 koji ih obaveštava da sve finansijske obaveze moraju da budu plaćene.

U vezi sa postupcima za promenu vlasništva ovog PU, NKM je saopštio da je jedan od kriterijuma za ovu promenu plaćanje svih finansijskih obaveza. S druge strane, predstavnici PU 29 su izjavili da ova televizija ima finansijskih problema i samim tim ima problema sa emitovanjem programa (za šta nam NKM nije dostavio dokaze o finansijskim problemima sa kojima se suočava ova PU).

Nedostatak doslednog praćenja medija od strane Ministarstva unutrašnjih poslova uticao je na to da se oni ne identifikuju na vreme ako emituju na ovaj način kako bi se sprečila naplata dugova. Takođe da se utvrdi da se ne izvršavaju blagovremene finansijske obaveze u vezi sa tarifskim obavezama pružaoca prema medijima, što je za posledicu omogućilo nagomilanje dugova i ugrozilo prikupljanje sredstava.

⁵⁴ Zahtev od 16.12.2013.godine

4. Zaključci

Proces upravljanja licencama PU od strane Nezavisne komisije za medije je na niskom nivou, što utiče da se kriterijumi za medijsku delatnost ne primenjuju. Mediji rade bez ispunjavanja finansijskih obaveza godišnjih naknada tokom godina, a suspenzije medijskih dozvola ne sprovode na vreme od strane NKM-a, što dovodi do gomilanja dugova. Nedostatak blagovremenog i adekvatnog praćenja medija i preduzimanje konkretnih koraka protiv onih medija koji ne ispunjavaju kriterijume i preskaču godišnje naplate tarife uticalo je na naplatu dugova. Takođe, postoje značajna kašnjenja u naplati dugova i problemi u internim kontrolama autoriteta medija.

NKM je omogućio davanje licenci pružaocima audio i audiovizuelnih medijskih usluga, nemarom u sprovođenju potrebnih kriterijuma, ugrožavajući nesmetano odvijanje procesa.

U nekim slučajevima NKM je dozvolio opremu sa licencama u nedostatku važećih ugovora o pravu emitovanja pri čemu za neke kanale sa liste za obavezni prenos ne postoje ugovori o emitovanju. U nekim drugim slučajevima, obavezni kanali uopšte nisu bili predstavljeni na listi kanala, gde je takođe nedostajao ugovor sa pružaocima medijskih usluga, što je ugrožavalo emitovanje.

Tokom procesa obnove licence, došlo je do kršenja materijalnih odredbi u vezi sa kriterijumima za licenciranje. Takve povrede su uključivali nedostatak dokumentovanih dokaza o plaćanju godišnje tarife u dosijeu. Mediji nisu ispoštovali rokove za obnovu ugovora. Istovremeno, NKM je, u ulozi supervizora, nastavio sa obnavljanjem medijskih dozvola bez preduzimanja mera za unapređenje ovog procesa ili rešavanje identifikovanih problema.

NKM nije dosledan u davanju preporuka za obnavljanje medijskih dozvola. Preporuke za obnovu su različite, pri čemu u nekim slučajevima mediji sa finansijskim obavezama uopšte nisu identifikovani u preporuci za obnovu, dok u slučajevima kada je NKM bila u skladu sa pravilima, razlozi su tačno odražavali njihovu usklađenost sa finansijskim obavezama. Takođe, u ovoj preporuci za obnovu, NKM je prevideo Povreda kriterijuma i nepravilnosti, ostajući ravnodušan u ovom procesu. Standardizovane odluke nisu primenjene tokom ovog procesa na NKM.

Uočena su značajna kašnjenja u procesu donošenja odluka za obnavljanje dozvola koji su uglavnom zbog nedostatka kvoruma Komisije NKM-a. NKM je bio nemaran u donošenju odluka u rokovima. Ova kašnjenja u obnavljanju dozvola uključuju moguće prekide radio-difuznih servisa, nemogućnost praćenja i nesposobnost regulatora da sankcioniše u slučaju kršenja propisa ili uslova rada.

Unutrašnje kontrole u NKM-u nisu efektivne pošto odeljenja u NKM-u ne paze da prate prenos PU-a dozvoljavajući akumulaciju dugova od godišnjih naknada i kazni tokom godina. Kao rezultat toga, medijske licence se ne suspenduju i JKP nastavljaju sa radom uprkos finansijskim obavezama i kršenju kriterijuma.

NKM nije izvršio blagovremeno praćenje PU-a da bi proverio da li emituje ili ne tokom godina. U nedostatku redovnog praćenja i procene stanja pružalaca usluga, NKM nije uspeo da blagovremeno proceni i uzme u obzir zahteve pružalaca usluga za prestanak i suspenziju licence i kao rezultat toga su se nagomilali dugovi.

5. Preporuke

Nezavisna komisija za medije treba da poveća nivo upravljanja licencama JP i da sprovede bolji proces u upravljanju medijima kroz:

1. Jačanje sistema licenciranja i praćenja, što je od suštinskog značaja da bi se osiguralo da se operateri distribucije pridržavaju svih kriterijuma za licenciranje i pružanje usluga.
2. Sprovođenje jasnih rokova i konkretnih mera za kašnjenja ili odstupanja od kriterijuma u cilju sprečavanja rizika u vezi sa obnavljanjem licenci.
3. Pružanje jasnih preporuka tokom procesa obnove licence kako bi se osigurala standardizacija i doslednost.
4. Efikasno korišćenje mehanizama kao što su suspenzija, ukidanje/oduzimanje dozvola NKM koja ne obavljaju radio-difuznu delatnost, ne ispunjavaju finansijske obaveze i krše medijske kriterijume
5. Povećanju nadgledanja PU-a za njihove radio-difuzne aktivnosti kroz koordinaciju akcija između odeljenja u NKM za efikasan nadzor licenci i plaćanja.

I. Dodatak I Kriterijumi, delokrug i metodologija revizije

Motiv revizije

Prema podacima NKM-a koje smo dobili, samo dug PU 12 iznosi 252.619 evra u odnosu na ukupan iznos od 795.970 evra ili oko 32% ukupne vrednosti. Vrednost R/P, u odnosu na prethodnu godinu, pokazuje povećanje vrednosti od 67.702,87 evra (728.267,08 evra u 2021. godini) ili 9,30%.

Obaveze za godišnju naknadu za licencu za period 2011-2013 procesirane su za izvršenje u Osnovnom sudu, a za 2014-2022 godine obrađene su kod privatnog izvršitelja.

Tokom 2022. godine, Pravna služba NKM-a je poslala na izvršenje 50 pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga koji nisu platili naknadu za licencu za 2022. godinu. Takođe, deset (10) predmeta za neplaćanje novčanih kazni je takođe upućeno na izvršenje od strane Komisije NKM.⁵⁵

Iz navedenih podataka možemo zaključiti da je NKM naišao na probleme u naplati sredstava od licenci/naknada i od kazni medijima.

Štaviše, poteškoće u procesu licenciranja nastale su uglavnom zbog neispunjavanja finansijskih obaveza. Tarife za licenciranje su glavni izvor finansiranja i neuspeh medija da plate svoje tarife za licenciranje nosi značajne pravne i ekonomske obaveze.

Ovo pitanje takođe direktno utiče na proces obnove ovih medija. Medijski operateri su dužni da ispune finansijske obaveze za ispunjenje uslova obnavljanja.⁵⁶ Ove obaveze obuhvataju plaćanje tarifa, taksi i drugih doprinosa koje utvrđuje NKM. Važno je da su operateri dostavili dokumentaciju i uplatili traženi iznos u skladu sa važećim propisima.

Razmatranje pokazatelja gore identifikovanih problema dovodi nas do sledeće formulacije revizorskog problema: NKM, odgovorna za licenciranje medija i naplatu tarifa i kazni od medija, uglavnom se suočava sa poteškoćama u ponovnom licenciranju medija zbog neispunjenja finansijskih obaveza i efektivne naplate ovih sredstava za posledicu ima neizmerene obaveze.

Takođe, Skupština Kosova je podnela zahtev za reviziju upravljanja licencama od strane NKM-a.

⁵⁵ Godišnji izveštaj o radu NKM 2022, str 49.

⁵⁶ NKM 2017/02 Uredba za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga Član 25.

Kriterijumi revizije

U nastavku su predstavljene kriterijumi za postavljena pitanja, međutim, u fazi izvršenja, razmotrićemo i koristiti druge relevantne kriterijume ukoliko budu ocenjeni kao važni u odnosu na reviziju. U nastavku su predstavljene kriterijumi zajedno sa pitanjima revizije.

1. Da li je NKM izdavao medijske licence tokom 2008. - 2022. godine u skladu sa utvrdjenim procesima i postupcima?

Odeljenje za licenciranje u NKM-u je odgovorno i mora da razmatra i obrađuje zahteve za nove licence za pružaoce audio i audio-vizuelnih medijskih usluga i operatere distribucije, uključujući razmatranje zahteva u vezi sa izmenama uslova licenci NKM-a, kao i one za obnavljanje licence. Takođe, ovo odeljenje je odgovorno za vođenje i održavanje registra za sve nosioce licenci NKM-a koji je, kako je definisano Zakonom o KPK-u, dostupan javnosti preko veb stranice NKM.⁵⁷

Pružaoци audio i audiovizuelnih medijskih usluga mogu u bilo kom trenutku da podnesu ne konkurentski zahtev NKM-u, dok se zemaljsko emitovanje vrši putem postupka javnog konkursa⁵⁸.

NKM, prilikom ocenjivanja podnetih zahteva za Licence za emitovanje, mora uzeti u obzir kriterijume kao što su: kapacitet za razvoj sopstvenog programa; poreklo i obim finansijskih sredstava podnosioca zahteva; finansijska izvodljivost aerocije ostrva; tehnički kapacitet podnosioca zahteva da obezbedi kvalitetan prenos; potreba da se obezbedi raznovrstan program za sve građane Kosova.⁵⁹

Kriterijumi za pružaoца audio i audio vizuelnih medijskih usluga uglavnom uključuju programske kriterijume, ekonomske kriterijume i tehničke kriterijume.⁶⁰

Izvršna kancelarija mora voditi registar dozvola za emitovanje, uključujući uslove koji se primenjuju na svaku dozvolu. Registar licenci mora biti dostupan javnosti.⁶¹

U slučaju neispunjavanja kriterijuma podnosioca zahteva, NKM mora da diskvalifikuje podnosioca zahteva za dobijanje licence, navodeći razloge za diskvalifikaciju.⁶²

Izdavanje licenci za audio-vizuelne medijske usluge

⁵⁷ Godišnji izveštaj o radu za 2021. godinu KPM-a, strana 56.

⁵⁸ Uredba za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga 2021, član 8. i 11..

⁵⁹ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 prijave za licence za emitovanje

⁶⁰ Uredba za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga 2017. i 2021. godine

⁶¹ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Zahtevi za licence za emitovanje

⁶² Uredba za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga 2021, član 20.

NKM mora doneti odluke o odbijanju ili ne obnavljanju licence za pružaoca audiovizuelnih medijskih usluga i moraju biti pismeno obrazložene i dostavljaju se podnosiocima zahteva preko Izvršne kancelarije.

Dobra praksa - Pružalac usluge mora dostaviti bankarsku garanciju u visini godišnje uplate godišnje tarife za licencu. Ovaj iznos garancije mora ostati zamrznuti u periodu od 9 meseci od datuma podnošenja zahteva. U slučaju da podnosiocu zahteva dobije licencu, utvrđena vrednost se odmah prenosi na račun NKM-a kao uplata za prvu godinu licenciranja.⁶³

2. Da li su ispoštovane zakonske odredbe za ispunjavanje finansijskih obaveza i prilikom licenciranja operatera za period 2008 - 2022?

Godišnje tarife

NKM bi trebalo da uspostavi šemu naknada za licence, za različite kategorije licenci za emitovanje koje će plaćati korisnici licenci godišnje. Tarifa za licencu biće ista za svaku kategoriju licenci⁶⁴.

Godišnja taksa za audio-vizuelne medijske usluge mora biti plaćena i deponovana na godišnjem nivou, na žiri račun Nezavisne komisije za medije u prvom mesecu dotične godine. U slučaju kašnjenja u plaćanju takse, lice sa izdatom licencom za prenos audio-vizuelnih medijskih usluga će platiti kamatu za kašnjenje u plaćanju takse u skladu sa Zakonom o poreskoj administraciji Kosova. Neplaćanje takse rezultiraće sankcionisanjem RTV subjekta u skladu sa Zakonom i propisima NKM. Sankcija može rezultirati i oduzimanjem licence⁶⁵.

Obnavljanje licence - Osim u slučajevima kada NKM smatra da licencu ne treba obnavljati zbog povrede materijalnih odredbi od strane pružaoca audiovizuelnih medijskih usluga, u pogledu uslova i kriterijuma licence, kandidat ima pravo da zahteva produženje licence. Licencu od strane Izvršne kancelarije u roku od šest (6) meseci pre datuma isteka postojeće licence i najmanje šezdeset (60) dana pre isteka licence.⁶⁶

Licence za emitovanje i njihovo obnavljanje su na period od sedam (7) godina za radio emisije, dok je period od deset (10) godina za audiovizuelne medijske usluge i za mrežne operatere za pružanje medijskih usluga sa audiovizuelnim sadržajem.⁶⁷

Povreda uslova licence

NKM prati audiovizuelne medijske usluge i može pokretati i primati žalbe u vezi sa nepoštovanjem uslova licence, kodeksa ponašanja i drugih pravnih akata u skladu sa

⁶³ Autoritet za audiovizuelne medije (Albanija) – Odluka o davanju saglasnosti na uredbu, član 7 stav 2, 3 i 44.

⁶⁴ Uredba o visini i načinu plaćanja taksi na licencu za audio-vizuelne medijske usluge.

⁶⁵ Uredba o visini i načinu plaćanja takse na licencu za audio-vizuelne medijske usluge član 6.

⁶⁶ Uredba za distribuciju pružalaca audio i audiovizuelnih usluga član 8.

⁶⁷ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 21, stav 2.

ovim zakonom. NKM će ispitati žalbe kojima se navodi povreda uslova licence, kodeksa ponašanja i drugih pravnih akata u skladu sa ovim zakonom. NKM, preko Izvršne kancelarije, pismenim putem obaveštava radio-difuzni subjekat o svakoj tvrdnji u vezi sa kršenjem uslova licence, kodeksa ponašanja i drugih pravnih akata, i obezbeđuje da radio-difuzni subjekat ima razumnu mogućnost da učini izvođenje i dostavljanje dokaza. Nakon završetka istrage, NKM donosi odluku uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti relevantnog slučaja⁶⁸.

Rok za uplatu godišnje tarife NKM licenci je 30. jun odgovarajuće godine.⁶⁹

U slučaju licenciranja pružaoca audio-vizuelnih medijskih usluga, prva godišnja naknada za licencu plaća se najkasnije u roku od 14 dana od dana prihvatanja odluke o licenciranju.⁷⁰

3. Da li je NKM preduzeo konkretne korake za suspendovanje medijskih dozvola u slučajevima neispunjavanja finansijskih obaveza i ne sprovođenja programskih kriterijuma?

Licencirani subjekti moraju da rade u skladu sa najboljim međunarodnim praksama, u skladu sa politikom emitovanja, u potpunoj saglasnosti sa svim podzakonskim aktima, kao i sa uslovima i odredbama licence, kako ih definiše NKM.⁷¹

NKM mora naplatiti takse za korišćenje frekvencija za emitovanje od licenciranih subjekata za audiovizuelne medijske usluge i od mrežnih operatera⁷².

NKM mora da primeni postupke i kriterijume definisane Zakonom o medijima kako bi procenio zahteve medijskih operatera za ponovno licenciranje. U ovom procesu će se uzeti u obzir finansijske obaveze operatera, uključujući njihova trenutna i prethodna plaćanja, kao i date garancije.

Neplaćanje takse za licencu NKM-u rezultiraće sankcionisanjem RTV subjekta, u skladu sa Zakonom i Pravilnikom NKM-a. Sankcija može rezultirati i oduzimanjem licence.⁷³

Za povredu uslova licence, kodeksa ponašanja i drugih pravnih akata u skladu sa ovim zakonom, NKM može/mora izdati pismeno upozorenje vlasnicima licenci ili izreći jednu ili više ovih sankcija: izriče novčanu kaznu od najmanje jedne hiljada (1.000) evra i ne više od sto hiljada (100.000) evra. Zahtevati od korisnika licence da emituje ispravku ili se izvini putem emitovanja; zahtevaju suspenziju dela ili celog programa korisnika licence na određeni vremenski period; da promeni uslove dozvole emitera; da ukine ili odbije nastavak dozvole za emitovanje⁷⁴. Upozorenje za prvo kršenje određene Uredbe. Jedna ili više kazni će generalno prethoditi svakoj suspenziji licence. Nepoštovanje 2 prethodne

⁶⁸ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Zahtevi za licence za emitovanje, član 29.

⁶⁹ Godišnji izveštaj o radu, KPM, strana 72..

⁷⁰ Uredba o plaćanju taksi, 2010. godina, strana 3, član 5.

⁷¹ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Prijave za licence za emitovanje, član 21.

⁷² Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 22 Prijave za licence za emitovanje, član 3.

⁷³ Uredba 2010, o visini i načinu plaćanja taksi na licencu za audio-vizuelne medijske usluge, član 5, strana 4.

⁷⁴ Na istom mestu, član 30.

odluke NKM-a ili ponavljanje istih povreda rezultiraće strožim kaznama, uključujući povećane kazne za povrede iste ili ekvivalentne NKM uredbe. Ponovljena ili kontinuirana kršenja propisa NKM koja bi opravdala drugu suspenziju u roku od dve godine mogu poslužiti kao osnova za oduzimanje licence.⁷⁵

4. *Da li je NKM pravilno implementirao sve zakonom dozvoljene mehanizme za naplatu obaveza od operatera za period 2008-2022.?*

Pravno odeljenje u okviru KPK treba da pokrene sudske sporove i da koristi druge mehanizme (kao što su sudski izvršitelji) za naplatu prihoda od poreza i kazni od pružalaca usluga. Odluke Odbora za žalbe su konačne i podležu samo proceduralnoj reviziji Vrhovnog suda Kosova, u skladu sa zakonom na snazi.⁷⁶ Za naredne godine porez će se plaćati najkasnije 20 dana od početka kalendarske godine.⁷⁷ Godišnja naknada za izdavanje dozvole za prenos radio i televizijskog signala plaća se najkasnije do 5. u tekućem mesecu. Kašnjenje u plaćanju poreza kažnjivo je i kamatom, dok će neplaćanje taksi rezultirati sankcionisanjem subjekta, uključujući i oduzimanje licence⁷⁸.

Delokrug revizije

Deo delokruga ove revizije je Nezavisna komisija za medije, a fokus je bio na Odeljenju za licenciranje, Odeljenju za praćenje i analizu medija (OPA) i Pravnom i finansijskom odeljenju čije su odgovornosti pojašnjene u odeljku opisa sistema.

- Odeljenje za izdavanje licenci,
- Odeljenje za praćenje i analizu medija,
- Pravno i finansijsko odeljenje.

Obim obuhvata period od 2008. godine kada je počelo izdavanje licenci od strane NKM-a do 2022. godine, uključujući ovaj period na osnovu zahteva Skupštine Kosova.

Metodologija revizije

Odabrana metodologija za analizu pitanja ove revizije obuhvata ispitivanje svih relevantnih dokumenata počev od:

- Pravilnik za utvrđivanje kriterijuma i izdavanje licenci 2009, 2013, 2014, 2017 i 2021, itd.;
- Uredba o određivanju taksi i načinu njihovog plaćanja;
- Pregled i analiza godišnjih izveštaja o radu NKM-a za 2022. godinu itd.;

⁷⁵ Smernice NKM-a o primeni sankcija za nosioce licence, str. 1 i 6.

⁷⁶ Zakon br.04 L-44, o Nezavisnoj komisiji za medije, član 44.

⁷⁷ Odluka CIMC-a o visini i načinu utvrđivanja plaćanja takse za licenciranje kablovskih operatera i korisnika usluga kablovskog programa.

⁷⁸ Uredba o taksama iz 2007, strana 5, član 6 i poreski propis iz 2008, strana 5 i propis iz 2010, strana 4.

- Razmatranje Izveštaja o praćenju sprovođenja programa od strane pružalaca usluga;
- Procena usklađenosti PUMA sa NKM uredbom iz 2017. godine;
- Zahtevi subjekata koji su podneli zahtev za dobijanje licence za pružanje usluga;
- Pregled i analiza kazni koje je NKM izrekao pružaocima usluga;
- Analiza procedura i mehanizama koje je NKM preduzeo tokom godina u vezi sa naplatom poreza i kazni od pružalaca audio i audiovizuelnih medijskih usluga.

Pored gore navedenih analiza, biće održani:

- Sastanci i intervjui sa službenicima odgovornim za izdavanje dozvola, njihovo praćenje i službenicima za naplatu poreza i izricanje kazni;
- Konsultovanje literature, standarda i dobre prakse u vezi sa upravljanjem licencama pružaoca usluga.

Upitnik za medije u vezi sa podacima o obavezama medija prema NKM i drugim obavezama.

Dodatak II. Detaljni slučajevi dugova uključujući njihovu prirodu i vrednost

Prvobitno, PU 26 - opremljena licencom 2008. godine, imala je dug prema NKM-u u iznosu od 13.000 evra, sve kazne za povredu uslova licence i programskih kriterijuma tokom godina. Od ovih dugovanja je bila novčana kazna u iznosu od 5.000 evra koju je izrekao 11.02.2021. godine, međutim, nakon razmatranja žalbe PU, iznos ove kazne je smanjio na vrednost od 4.000 evra, s opravdanjem zbog okolnosti koje su nastale usled pandemije Covid-19. Ovaj ukupan dug u iznosu od 13.000 evra NKM je predao izvršitelju. PU 26 je kontinuirano kršila programske kriterijume Uredbe o komercijalnim komunikacijama⁷⁹.

PU 13 - licenciran 2010. godine, imao je dug prema NKM u iznosu od oko 16.463 evra počev od 2012. godine za povredu dozvole i novčanu kaznu za kršenje Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo. NKM je izrekao novčane kazne za kršenje pravila, gde bi mogao suspendovati programe ili licence, ali nije preduzeo ove efikasne mere da ispuni finansijske obaveze. I za ovu PU, NKM je pokrenuo izvršni postupak.

PU 14 - licenciran 2008. godine, drugi medijski subjekt koji je prekršio uslove licence, imao je dug prema NKM-u u iznosu od 14.733 evra počev od 2013. godine. Prvobitno, NKM je ovom PU izrekao kaznu u iznosu od 45.000 evra. na povredu kriterijuma za početak emitovanja programa bez autorskih prava. Kao rezultat toga, NKM je sklopila sporazum sa PU o plaćanju duga u ratama bez jasne pravne osnove.

Do juna 2023. PU 14 nije ispunila sve finansijske obaveze prema NKM-u, ostavljajući dug u iznosu od 14.733 dok je slučaj u sudu.

PU 15 - opremljen licencom 2009. godine, ima nagomilani dug od 2017. do 2021. godine od 26.430 evra prema NKM-u za kršenje različitih propisa, poput kršenja Zakona o izborima i uredbe o audiovizuelnim komercijalnim komunikacijama. Primetili smo da je NKM godinama pokušavao da uvede progresivne mere u pogledu kršenja kriterijuma, ali je i 2021. godine došlo do kršenja istog kriterijuma, koji se odnosi na audiovizuelne komercijalne komunikacije, ali je izrekao nižu kaznu od u 2019. i 2017. godini.

NKM je nekoliko puta kažnjavao televiziju zbog istih povreda i nije preduzeo snažne korake da suspenduje svoje programe ili im oduzme licencu kao efikasan mehanizam za zaustavljanje povrede programa.

⁷⁹ Član 30. i član 12.

PU 16 – licencirana 2009. godine, ima dug od 8.172 evra prema NKM-u od 2012. godine zbog neplaćanja godišnjih tarifa i kazni za povredu kriterijuma licence kao što je promena lokacije predajnika bez prethodnog odobrenja. Jedan od razloga za dug je i ne dostavljanje godišnjeg izveštaja⁸⁰NKM-a. NKM je preduzela pravne korake kao što su sudovi i sudski izvršitelji za naplatu dugova.

PU 17 - licencirana 2009. godine, ima obavezu/dug prema NKM-u u iznosu od 10.072 evra. Sve su to obaveze za godišnje tarife u periodu od 2011. do 2014. godine, dok se novčana kazna u iznosu od 1.000 evra odnosi na povredu zakona zbog ne podnošenja godišnjeg izveštaja.

PU 18 - opremljen sa licencom 2016, ima obavezu/dug prema NKM u iznosu od 2.000 evra. NKM je 26.09.2022. novčano kaznio pružaoca usluge zbog ne dostavljanja godišnjeg izveštaja NKM-u. Takođe je 11.10.2022. godine izrekao novčanu kaznu u iznosu od 1.000 evra pružaoca usluge zbog povrede Zakona o NKM-u za ponovno emitovanje kanala bez važećeg sporazuma⁸¹. Takođe, odgovorna strana je dužna da prekine kanale za ponovno emitovanje u roku od trideset (30) dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

PU 19 - opremljen licencom 2010. godine, ima obavezu/dug prema NKM-u u iznosu od 11.364 evra. Sve su to godišnje tarife, dok je za povredu ne sprovođenje godišnjeg izveštaja predviđena kazna u iznosu od 1.000 evra od 06.08.2013. Od 2012. godine PU 19 nije plaćala licencu i iz tog razloga joj je tri godine zaredom do 2014. godine obračunavana kamata. Takođe, predviđena je kazna u iznosu od 1.000 evra za 2013. godinu za ne dostavljanje godišnjeg izveštaja NKM-u, pri čemu ukupno ima dug prema NKM-u u iznosu od 11.364,10 evra i nastavlja medijsku delatnost.

PU 20 – opremljen licencom 2010. godine, ima obavezu/dug prema NKM-u u iznosu od 10.111 evra. Sve su neplaćanja godišnje tarife, dok su dve kazne u ukupnoj vrednosti od 3.000 evra. NKM je 26.05.2021, nakon praćenja, izrekao radiju kaznu od 1.000 evra zbog kršenja Zakona o izborima na Kosovu, dok je 26.09.2022. izrekao drugu kaznu od 2.000 evra zbog ne podnošenja godišnjeg izveštaja NKM-u.

PU 21 - opremljen licencom 2009. godine, ima obavezu/dug u iznosu od 15.638 evra prema NKM u periodu od 2019. do 2021. godine. Ova dugovanja su za godišnje tarife za licencu u iznosu od 4.638 u toku 2020. godine, za kaznu u iznos od 5.000⁸² evra tokom 2021. godine, koji ga je nakon žalbe Odbor smanjio na 4.000 evra. Ostale kazne su u novembru 2021. godine u iznosu od 3.000 evra⁸³, u oktobru 2021. godine predviđena je i

⁷⁵Godišnji finansijski izveštaj detaljno prikazuje finansijsko stanje PU u odnosu na rashode, prihode i dobitke PU.

⁷⁶Na osnovu člana 30 stav 2 o autorskom i srodnim pravima

⁸² Zbog povrede člana 31. Zakona o ZKP i člana 15. Uredbe o komercijalnim komunikacijama, rešenjem od 11.02.2021.

⁷⁸Povrede Uredbe o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.

⁷⁹Povreda NKM uredbe za komercijalne komunikacije i etičkog kodeksa

kazna u iznosu od 2.000⁸⁴ evra i u oktobru 2019. godine kazna u iznosu od 2.000 evra⁸⁵. Napomenimo da je do juna 2023. godine platio ukupno tri rate tarife u iznosu od 1.771 evra, dok su ostatak dugovanja po osnovu kazni..

PU 10 - opremljen licencom 2008. godine, ima obavezu/dug prema NKM-u u iznosu od 14.374 evra za kazne izrečene tokom 2021. godine. Dana 16.03.2021. godine izrekao je kaznu u iznosu od 5.000 evra zbog povrede Zakona o Opšti izbori Republike Kosovo. Dana 18.10.2021. godine izrekao i novčanu kaznu od 2.000 evra pružaoca usluga zbog povrede Izbornog zakona i povrede etičkog kodeksa. Dana 11.11.2021. godine izrekao novčanu kaznu u iznosu od 4.000 evra zbog kršenja uredbe o komercijalnim komunikacijama i kršenja Zakona o opštim izborima. Dana 11.02.2021. godine izrekao novčanu kaznu u iznosu od 5.000 evra zbog kršenja Zakona o KPM-u i zbog kršenja propisa o komercijalnim i audiovizuelnim komunikacijama. Od ukupnog duga od 16.000, plaćeno je 1.625 evra.

PU 23 - opremljen licencom 2015. godine, ima obavezu/dug prema NKM-u u iznosu od 46.477 evra, što je godišnja naknada za 2016, 2017. i 2018. godinu.

PU 24 - opremljen licencom 2008. godine, ima obavezu/dug prema NKM u iznosu od 20.000 evra za neplaćanje godišnje naknade za 2019.

⁸⁰ Povrde člana 9. stav 7. Etičkog kodeksa i kršenje uredbe o komunikacijama

Dodatak III. Pisma potvrde i komentari subjekata revizije

14 -02- 2024

Ref. 2402/267/KPM/jm

REPUBLIKA E KOSOVES
REPUBLIC OF KOSOVA

KOMISIONI I PAVARUR I MEDIAVE
NEZAVISNA KOMISIJA ZA MEDIJE
INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës **“Menaxhimi i licencimeve në Komisionin e Pavarur për Media”**, dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit Vendi dhe data: KPM- 14.02.2024

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit **“Menaxhimi i licencimeve në Komisionin e Pavarur për Media”** (në tekstin e mëtejshëm **“Raporti”**);
- pajtohem me përmbajtjen e Raportit, kurse për disa nga të gjeturat dhe rekomandimet kemi ofruar komentet tona të bashkangjitura si shtojcë; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Kryetari i KPM, Shtet

Jeton Mehmeti

REPUBLIKA E KOSOVES-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO
ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE

15-02-2024

Titulli Org. Org. Unit	Shif. Klasif. Class. Code	Nr. Prot. Br. Prot. No.	Nri fageve Br. Stranica No. Pages
06	47	140	1

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Izvršena revizija: “Upravljanje licenciranjem u Nezavisnoj komisiji za medije”

Dokument: Komentari revidirane institucije u nacrtu izveštaja revizije

Nalazi	Slažem se da/ne	Komentari revidirane institucije u slučaju neslaganja	Gledište NKR-a
<p>3.1.1 Neispunjavanje kriterijuma prilikom licenciranja operatera distribucije za pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga</p>	<p>NE</p>	<p>Na osnovu Uredbe NKM-2020/01 nije potreban dogovor za kanale koji imaju status obaveznog prenosa. U vezi sa ovim pitanjem, član 10 tačka 1 ove uredbe određuje da:</p> <p>"PAMU-i koji ne uživaju status obaveznog prenosa mogu vršiti prenos od operatera distribucije i samo na osnovu važećeg sporazuma".</p> <p>Dakle, na osnovu ovog člana, sporazum je potreban samo za one subjekte koji nemaju status obaveznog prenosa (ne koriste frekvencije) i druge kanale koji dolaze van Kosova.</p> <p>Takođe, prema Uredbi NKM-2020/01, Dodatak ove uredbe u vezi sa procedurama i kriterijumima licenciranja, ugovori o pravima emitovanja nisu kriterijum za licenciranje.</p> <p>Stoga predlažemo da se ovaj</p>	<p>Nalaz stoji jer u članu 3. Uredbe NKM za distribuciju pružalaca audio i audiovizuelnih medijskih usluga definisani kriterijumi za licenciranje, bez izuzetka ili kasnijeg ispunjenja nekog od ovih kriterijuma, jedan od njih je tačka 6 - Dokaz o spremnosti da se obezbede važeći ugovori o pravima emitovanja. Na osnovu člana 1. priloga ove iste uredbe, za podnošenje zahteva za izdavanje licence u NKM, podnosilac zahteva mora da podnese zahtev definisan od strane NKM, zajedno sa pratećim materijalom, gde se licenca može izdati svakom zainteresovanom pravnom licu, koji na jasan i detaljan način ispunjava potrebne uslove</p>

		nalaz ukloni iz nacрта izveštaja.	i kriterijume definisane na osnovu zakona i podzakonskih akata.
3.2.2 Nedostatak poštovanja materijalnih odredbi	NE	<p>Neplaćanje taksi i kazni ne predstavlja zakonsku obavezu odbijanja obnove licence. Ovo je pravo NKM-a, ali ne i obaveza. Suspenzija ili ukidanje licence i ne obnavljanje licence predstavlja poslednju zakonsku meru i najtežu sankciju i kao takva treba da bude izražena samo u izuzetnim slučajevima zbog činjenice da se može narušiti sloboda izražavanja i informisanja. NKM kao nezavisna institucija zauzela je poziciju da koristi i druge zakonske mehanizme putem kojih se finansijski zahtevi NKM-a ostvaruju, tako što će predmete prosleđivati privatnom izvršitelju. Ovo se smatra ravnotežom između prava na rad i naplate novčanih obaveza! I sama Uredba o naknadama određuje da neplaćanje takse MOŽE dovesti do oduzimanja, ali ne kaže da se dozvola mora oduzeti, pa je to na NKM-u da proceni! Što se tiče plaćanja administrativne takse za obnovu licence u iznosu od 100 evra, ukoliko dokaz nije dostavljen, svaki put je overen preko sistema elektronskog plaćanja od strane Odeljenja za finansije NKM-a (kao što je verifikovana od vas) a zatim</p>	<p>Komentar ne stoji jer ni u kom slučaju nismo rekli da treba odbiti produženje licence. Rekli smo da uprkos ovlašćenjima koja su data zakonom, koja dozvoljavaju KPM-u da izdaje pismena upozorenja ili izriče novčane kazne za kršenje uslova licence, ni u jednom od ovih slučajeva nije preduzeta takva radnja. NKM je preko privatnog izvršitelja išao direktno sa obradom predmeta za naplatu novčanih obaveza. Korišćenje mehanizama kao što su sudovi i sudski izvršitelji naglašava nesposobnost NKM-a da efikasno naplati neplaćene takse i sprovede finansijsku odgovornost.</p> <p>Što se tiče plaćanja administrativne takse od 100 evra, istu situaciju smo prikazali u izveštaju, kao što ste objasnili. Jednostavno, dokazi nisu bili u dosijeu i mi nismo rekli da je postupljeno bez ove isplate.</p>

		<p>zahtev je obrađen za reviziju od strane Komisije.</p> <p>Uplate administrativne takse se u većini slučajeva vrše onlajn i stranke šalju dokaz o uplati putem mejla, isti se zatim verifikuje u finansijskom sistemu i onda se predmet obrađuje u komisiji. Nikada se ni u jednom slučaju nije desilo da je takav slučaj procesuiran u NKM-u i da se prvo ne plati administrativna taksa.</p> <p>NKM se obratila sudovima i sudskom izvršitelju sve slučajeve neplaćanja poreza i kazni bez izuzetka.</p> <p>Predlažemo da se ovakav nalaz izbaciti iz izveštaja zbog činjenice da se ne bavimo kršenjem materijalnih odredbi.</p>	
<p>3.2.3 Nedoslednost u davanju preporuka NKM-a za obnavljanje medijskih licenci</p>	NE	<p>Ne smatramo da postoji nedoslednost u davanju preporuka, ali u slučajevima obnove licence kada su kandidati izmirili svoje finansijske obaveze prema NKM, Komisija je preporukom obaveštena da je kandidat platio finansijske obaveze. Dok je u onim slučajevima kada je kandidat imao finansijske obaveze, preporučeno da se licenca obnovi jer je na snazi odluka NKM V3/2016 kojom je omogućeno obnavljanje licence i ako su nosioci licenci imali finansijske obaveze i sa istom im je naloženo da imaoce licenci da izmire svoje</p>	<p>Nalaz stoji jer uprkos činjenici da je odlukom dozvoljeno da se nastavi sa obnavljanjem licenci i pored dugova, ocenjujemo da preporuke za obnovu treba da budu objedinjene. I za PU koji imaju obaveze i za one koji nemaju obaveze, cenimo da budu pomenute u preporukama. To je barem za revizore važno, ali i za unutrašnje potrebe NKM-a.</p>

		<p>obaveze, u suprotnom će se one realizovati po zakonskim postupcima privatnog izvršitelja. Takođe, ne slažemo se sa konstatacijom da način davanja preporuka slabi transparentnost i pravičnost procesa ili favorizovanje ili pristrasnost, jer se svakom subjektu koji je podneo zahtev za produženje i ispunio kriterijume obnovljena licenca. Evidencija u preporukama u pojedinim slučajevima gde kandidati nisu imali obaveze je da obaveste Komisiju da je imenovani kandidat redovan i da je izmirio finansijske obaveze i da sve dok su licence produžene svima bez obzira na finansijske obaveze, nedostatak dokaza u preporukama da neki od kandidata imaju finansijske obaveze nije presudno pri donošenju odluke Komisije za obnovu licence (srećom, na snazi je bila odluka NKMV3/2016 koja je omogućila obnavljanje licence i za nosioce licence koji imaju neizmirene finansijske obaveze).</p>	
<p>3.3 Neuspesi u suspenziji i oduzimanju licenci od strane NKM-a i akumulirani dugovi od strane PU-a</p>	NE	<p>Neplaćanje taksi i kazni ne predstavlja zakonsku obavezu suspendovanja ili ukidanja dozvola za emitovanje. Suspenzija ili ukidanje licence predstavlja poslednju zakonsku meru i najtežu sankciju i kao takva treba da bude izražena samo u izuzetnim slučajevima zbog</p>	<p>Nalaz stoji zato što NKM nije iskoristila svoje interne mehanizme da spreči trenutnu situaciju stvorenu sa dugovima.</p> <p>Nedostatak redovnog praćenja i procene stanja PU-a je učinio da NKM nije u stanju da na vreme</p>

		<p>činjenice da se može narušiti sloboda izražavanja i informisanja. NKM je, kao nezavisna institucija, zauzela poziciju da koristi i druge pravne mehanizme putem kojih se ostvaruju finansijski zahtevi NKM-a, postupanje po predmetima pred sudom i kod privatnog izvršitelja. Ovo je smatrano ravnotežom između prava na rad i naplate novčanih obaveza! I sama uredba o naknadama određuju da neplaćanje takse MOŽE dovesti do oduzimanja, ali ne kaže da se dozvola mora oduzeti, pa je to na NKM-u da proceni!</p> <p>Što se tiče slučaja PU14 u vezi sa sporazumom o otplati novčanih obaveza iz novčane kazne na rate, NKM je ocenila kao veoma efikasan mehanizam sporazum sa strankom da se naplata kazne realizuje, takođe, NKM je na osnovu zahteva stranke da omogući plaćanje na rate zbog visokog iznosa novčane kazne, omogućila stranci plaćanje na rate tako da se ne susreće sa finansijskim poteškoćama koje bi za posledicu imale propust stranke u plaćanju kazne i poslovanju predmetnog imao licence.</p>	<p>proceni i uzme u obzir zahteve PU-a za ukidanje i suspenziju licence gde su usled toga nagomilani dugovi.</p> <p>NKM je pokušala da uvede progresivne mere u pogledu kršenja kriterijuma, ali je i 2021. godine došlo do kršenja istog kriterijuma, ali je izrekao nižu kaznu nego 2019. i 2017. godine.</p> <p>NKM je nekoliko puta kažnjavala televiziju zbog sličnih prekršaja i nije preduzela snažne korake da suspenduje svoje programe ili im oduzme licencu kao efikasan mehanizam za zaustavljanje programskih kršenja.</p> <p>Neke PU audio-vizuelnih medija su se suočile sa suspenzijom ili opozivom zbog neaktivnosti, druge PU se nisu suočile sa tim, pri čemu smo godinama gomilali dugove PU a NKM nije uspela efektivno da naplati ni ugovorima za plaćanje rata niti preko izvršitelja.</p> <p>Činjenicom da 2023. godine NKM donela odluku da mediji koji ne izmiruju svoje finansijske obaveze neće nastaviti sa emitovanjem govori da je tako nešto moglo da se</p>
--	--	--	--

			uradi i ranije kako se ne bi dozvolilo gomilanje dugova.
3.4 Slabosti u naplati dugova PU od strane NKM	NE	<p>To se ne može smatrati slabošću u naplati potraživanja jer je NKM preduzela sve radnje za naplatu novčanih obaveza (dugova) slanjem svih predmeta bez izuzetka u sudu i privatnom izvršitelju. Međutim, zbog komplikovanih procedura u izvršenju predmeta i kašnjenja u izvršenju ovih predmeta kao rezultat zakonskih procedura, NKM je odlučila da ne produži licencu ukoliko subjekti imaju finansijske obaveze što se tiče naknade.</p> <p>U vezi nagomilanih dugovanja, NKM je od 19.07.2023. godine izdao Odluku za sve nosioce licenci koji imaju finansijske obaveze da u roku od trideset (30) dana od dana stupanja na snagu ove odluke izvrše sve finansijske obaveze prema NKM-u ili sklope važeći ugovor kojim dokazuje se da će sve obaveze biti ispunjene u roku od 12 meseci.</p> <p>Nakon ove Odluke, tri (3) emitera su sklopila ugovore sa NKM-om i deset (10) emitera sa privatnim izvršiteljom, koji plaćaju na rate.</p> <p>Važno je napomenuti da smo u poslednje tri godine od radiodifuznih subjekata prikupili više od 97%</p>	<p>Komentar ne stoji jer postoje kašnjenja mesecima i godinama u kojima predmeti nisu procesuirani od NKM-a kod sudskog izvršitelja (možete pogledati tabelu 4 u izveštaju).</p> <p>Što se tiče odluke od 19.07.2023. godine – „Odluka za sve nosioce licenci koji imaju finansijske obaveze da u roku od trideset (30) dana od dana stupanja na snagu ove odluke ispune sve finansijske obaveze prema NKM-u” je navedeno u izveštaju.</p>

		<p>planiranih prihoda.</p> <p>Što se tiče finansijskih obaveza iz prethodnih godina, one su sledeće:</p> <p>Od ukupnih dugovanja, 34,90% su dugovi po osnovu novčanih kazni, koji su u većini slučajeva osporeni na sudu, a NKM ima obavezu da sačeka odluke suda u vezi sa ovim predmetima.</p> <p>Samo javni emiter (RTK) obavezuje da NKM-u plati 35% ukupnih dugova, po zakonu o NKM nemamo pravo da oduzmemo licencu, jedini način je obraćanje sudu i privatnom izvršitelju.</p> <p>Dakle, ovo su mere koje je NKM preduzela za adresiranje ove problematike.</p>	
<p>3.5 Oduzimanje licenci pružiocima medijskih usluga od strane NKM-a</p>	NE	<p>U svim slučajevima u kojima je NKM primila obaveštenje o odustajanju od licence, odmah je reagovala, ne naplaćujući godišnje naknade u narednoj godini i donela odluku o ukidanju licence.</p> <p>U slučaju licenciranja PAMU-a sa prenosom preko operatera, kao što je bio slučaj i sa Alsat Kosova, sa uslovima licence ili drugog pravnog osnova NKM-a rok za početak prenosa nije određen (kao da je ovaj rok određen za televizije i radio prijemnike sa zemaljskim prenosom, koji su morali da počnu u roku od 90 dana od licenciranja), do 2021. godine,</p>	<p>I ovaj nalaz stoji jer u izveštaju navedeno mnogo razloga (čak smo razjasnili istu situaciju kao što ste vi izneli) i da je uzrok takođe predstavljen.</p>

		<p>gde je Uredbom NKM 2021/01 sada određen rok za početak emitovanja za sve pružaoce audio i audiovizuelnih medijskih usluga, bez obzira na oblik emitovanja. Dakle, i pored ne početka emitovanja, vlasnik licence je bio u obavezi da plati godišnju pretplatu iz razloga što je posedovao važeću dozvolu NKM-a.</p> <p>Što se tiče suspenzije licence koju je tražio nosilac licence, nigde u primarnom i sekundarnom zakonodavstvu NKM-a suspenzija licence nije predviđena kao mogućnost za vlasnika licence (kao što je korisnik licence tražio da se ona privremeno suspenduje) i za to je strana na sastancima obavještena kao i svaki drugi korisnik licence koji je imao sličan zahtev da može da odustane od licence, međutim, ne postoji mogućnost suspenzije licence za vremenski period za ponovno aktiviranje licence.</p> <p>Kao što možete videti u mejlu od 25. februara 2012. godine, Alsat Kosova je zatražio privremenu suspenziju licence, a ne odustajanje od licence i njen prestanak, pa mu je NKM naplaćivala godišnju naknadu za licencu do trenutka kada je stranka zatražila odustajanje od licence (zahtev od 16. decembra 2013. godine, gde je naveden kao prestanak licence,</p>	
--	--	---	--

	<p>a u komunikaciji sa strankom je pojašnjeno da više ne žele da imaju licencu NKM za Alsat Kosova) i tada je NKM donela odluku da ukine licencu.</p> <p>PAMU Tribuna Channel je bila televizija koja je poslednjih godina bila ozbiljan konkurent na medijskom tržištu sa važnim programskim sadržajem, ali je nedavno imala finansijskih problema i prekid prenosa. Imajući u vidu da NKM do sada nije ukinuo nijednu licencu zbog neplaćanja naknade, to nije učinio ni u slučaju Tribuna Channel-a, a takođe, nije bilo ni zahteva/obaveštenja od vlasnika licence za odricanje od licence, čak i na sastancima koje smo imali, bio je zainteresovan da nastavi licencu i pokuša da pronađe mogućnosti za otplatu dugova. Izmenom i dopunom Uredbe o pružaocima audio i audio-vizuelnih medijskih usluga NKM -2021/01, određen je rok za početak emitovanja za sve PAMU sa emitovanjem preko distributivnih operatera koji ne emituju da počnu sa emitovanjem u roku od 90 dana a u suprotnom, doneće odluku o ukidanju licence. U vezi ovog opredeljenja, zvanično su obavešteni svi koji nisu emitovali i pokrenuti sudski sporovi za sve PAMU koje nisu postupile u skladu sa predmetnim propisom u vezi</p>	
--	---	--

		<p>sa emitovanjem, što je rezultiralo odlukama Komisije za prestanak licence iz ovog razloga, ali i iz drugih razloga kao što su okolnosti koje su ocenjene kao otežavajuće okolnosti.</p>	
--	--	--	--